Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra českého jazyka a literatury

Studijní program: Filologie

Studijní obor: Český jazyk a literatura

POSLECH S POROZUMĚNÍM VE VÝUCE ČEŠTINY JAKO CIZÍHO JAZYKA

COMPREHENSIVE LISTENING IN THE LESSONS OF THE CZECH AS A FOREIGN LANGUAGE

Bakalářská práce: 09–FP–KČL–B–30

Autor:
Lucie NOVOTNÁ

Podpis:

Vedoucí práce: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
68	0	105	1	69	0

V Liberci dne: 05. 04. 2011

Zadání

Čestné prohlášení

Název práce:	Poslech s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka
Jméno a příjmení autora:	Lucie Novotná
Osobní číslo:	P08000066

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 05. 04. 2011

.....

Lucie Novotná

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Svatavě Škodové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Anotace

Bakalářská práce pojednává o využití poslechu s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka. Seznamuje čtenáře s pojmem poslech s porozuměním, formami poslechu a obtížemi při poslechu. Popisuje metodický postup nácviku poslechu s porozuměním.

Praktickou část bakalářské práce tvoří regionálně zaměřené (město Liberec) pracovní listy pro jazykovou úroveň A1, které obsahují aktivity pro poslech s porozuměním. Ke každému pracovnímu listu je připojen metodický komentář pro učitele.

Klíčová slova

Čeština jako cizí jazyk, poslech s porozuměním, regionálně zaměřené pracovní listy (město Liberec), jazyková úroveň A1.

Abstract

This bachelor's thesis studies the use of listening comprehension in lessons of Czech as a foreign language. It specifies the term of listening comprehension, introduces forms of listening as well as difficulties encountered while listening. It also presents a methodological approach to listening comprehension practice.

The second part of the paper provides worksheets with activities aimed at listening comprehension at A1 language level. All worksheets focus on the region of Liberec and are accompanied by methodological notes for teachers.

Key words

Czech as a foreign language, listening comprehension, worksheets focused on the region of Liberec, A1 language level.

Obsah

Úvod ... 8
I. TEORETICKÁ ČÁST ... 10
1 Cíle výuky cizích jazyků ... 10
2 Pojem poslech s porozuměním ... 11
2.1 Postavení poslechu s porozuměním ve výuce ... 12
3 Požadavky na dovednost poslechu ... 13
3.1 Cílová dovednost ... 13
3.2 Prostředek k získání jiných dovedností ... 14
4 Formy poslechu ... 15
5 Obtíže při poslechu a jejich příčiny ... 16
5.1 Obtíže na straně žáka ... 16
5.2 Kvalita projevu ... 16
5.3 Akustičnost prostředí ... 17
5.4 Nesprávný vyučovací proces ... 17
6 Výběr materiálu ... 18
6.1 Obsahová stránka ... 18
6.2 Jazyková a stylistická stránka ... 18
6.3 Rozsah poslechového textu ... 18
6.4 Zvuková kvalita ... 19
7 Metodický postup nácviku poslechu s porozuměním ... 20
7.1 Průvodní poslechová cvičení ... 20
7.2 Průpravná poslechová cvičení ... 22
7.3 Vlastní poslechová cvičení ... 24
7.4 Kontrola výsledků ... 29
II. PRAKTICKÁ ČÁST ... 32
Úvod k pracovním listům ... 32
8 Pracovní list č. 1 – téma Seznámení ... 33
8.1 Metodický postup Seznámení ... 36
9 Pracovní list č. 2 – téma ZOO ... 40
9.1 Metodický postup ZOO ... 43
10 Pracovní list č. 3 – téma Ještěd ... 47

10.1 Metodický postup Ještěd 49
11 Pracovní list č. 4 – téma Radnice v Liberci 52
11.1 Metodický postup Radnice v Liberci 54
12 Pracovní list č. 5 – téma Zimní sporty v Liberci 58
12.1 Metodický postup Zimní sporty v Liberci 60
13 Závěr 63
14 Seznam použitých zdrojů 64

Úvod

Bakalářská práce se zaměřením na poslech s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka vychází z mého dlouhodobého zájmu o problematiku jazykového vzdělávání cizinců. Jako studentka českého jazyka a literatury se již tři roky věnuji výuce češtiny pro cizince na Technické univerzitě v Liberci. Často jsem se setkávala s nedostatkem poslechových cvičení v učebnicích češtiny pro cizince. Rozhodla jsem se, že vytvořím pracovní listy k vybrané učebnici, které budu aplikovat na studenty kurzu češtiny pořádaného KCL TUL. Během vzniku mé bakalářské práce byl však kurz češtiny pro cizince na Technické univerzitě v Liberci pozastaven, a mně tak bylo znemožněno uskutečnit původní záměr. Naskytla se mi příležitost vytvořit pracovní listy se zaměřením na poslech s porozuměním pro německou základní školu Schkola Jonsdorf. Tuto školu jsem měla možnost navštívit minulý rok. Český jazyk je zde zahrnut do rozvrhu jako povinný předmět. Problémem je nedostatečná motivace žáků k osvojování českého jazyka. Na základě této zkušenosti jsem se rozhodla vytvořit pracovní listy se zaměřením na poslech s porozuměním. Mým cílem je žáky motivovat regionální tématikou blízkého Libereckého kraje. Pracovní listy budou sloužit jako materiál pro workshopy, které škola pořádá.

Celá práce vychází z úrovně A1 s přesahem do úrovně A2 a bude určena pro žáky 3. až 7. tříd. Studenti na této úrovni dokážou porozumět základním frázím každodenního života. A právě v této fázi je poslech s porozuměním velice důležitou součástí výuky češtiny jako cizího jazyka.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se skládá ze sedmi kapitol. V úvodní kapitole se obecně zmíním o cílech výuky cizích jazyků. V následující kapitole objasním pojem poslechu s porozuměním, kde zdůrazním, že poslech s porozuměním nemá jen složku auditivní, ale také obsahovou. Vysvětlím problematiku požadavků na dovednost poslechu. V další kapitole se zmíním o dvou formách poslechu s porozuměním. Při poslechu často dochází k obtížím při porozumění, které objasním ve své práci v kapitole obtíže při poslechu a jejich příčiny. Nedílnou součástí mé práce je kapitola, která se zabývá výběrem poslechových materiálů pro výuku. Na závěr se budu věnovat metodickým postupům při volbě poslechových cvičení. Poznatky z teoretické části promítnu do části praktické.

Praktickou částí bude sestavení pracovních listů (dále jen PL) pro poslech s porozuměním. PL budou koncipovány jako materiál pro workshopy pořádané základní školou Schkola Jonsdorf. Praktickou část opatřím samostatným úvodem, kde obsah PL blíže objasním.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Cíle výuky cizích jazyků

Potřeby společnosti se stále mění a s nimi i cíl výuky cizích jazyků. Význam a pojetí vyučování je proto závislé na době v souvislosti s vývojem pedagogických názorů. Cíle při vyučování cizím jazykům se obvykle dělí na[1]:

1. Cíl praktický, při němž jde o to, aby si žáci osvojili praktickou (tj. v praxi použitelnou) znalost cizího jazyka jako nástroj dorozumění.
2. Cíl výchovně vzdělávací (formativní), při němž jde o využití vyučování cizím jazykům pro formování osobnosti, rozvoj vloh a všestrannou výchovu žáků.

Obsahem praktického cíle[2] je osvojení dovednosti užívat cizího jazyka k dorozumívání v oblasti mluveného i psaného jazyka. Cílem je rozumět slyšenému a vyjadřovat se ústně, rozumět čtenému a vyjadřovat se písemně. Osvojením těchto dovedností si otevíráme cestu ke kultuře a k aktuálním informacím cizí země. Vytváříme si nové vztahy s lidmi a seznamujeme se s jejich zvyky.

S praktickým cílem úzce souvisí tzv. interkulturní dimenze výuky cizích jazyků. *Jedná se o reflexi vlastní identity přes identitu cizí. Záměrem je rozvoj tolerance, otevřenosti vůči novému a zatím cizímu světu a zejména vnitřní připravenost nikoli ke konfrontaci, ale koexistenci s jinou kulturou a k jejímu akceptování.*[3]

Vedle praktického (komunikativního) cíle, existuje i cíl výchovně vzdělávací. Podstatou je možnost srovnání mateřského jazyka s cizím jazykem (tj. systematizace jazykových prostředků). Studenti si osvojují zvukovou podobu cizího jazyka, lexikum, gramatickou a stylistickou stavbu.

Prostřednictvím čtení nebo poslechu v cizím jazyce se student seznamuje se životem v cizích zemích a reáliemi (historie, politika, zeměpis, literatura, kultura).

[1] BENEŠ, Eduard a kol. *Metodika cizích jazyků*. s. 7.
[2] V některých publikacích (HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 89) je praktický cíl nazýván jako cíl komunikativní.
[3] PODRÁPSKÁ, Kamila. *Kapitoly z lingvodidaktiky německého jazyka*. s. 31.

2 Pojem poslech s porozuměním

Poslech cizojazyčného ústního projevu je schopnost, která umožňuje člověku vnímat mluvenou cizí řeč a zároveň dekódovat její obsah. *Jedná se o receptivní schopnost, což znamená, že účastník cizojazyčné komunikace v roli posluchače přijímá (recipuje, dekóduje) na rozdíl od mluvčího (kódovače), který dotyčný projev vytváří (produkuje, kóduje).*[4]

Z této definice je patrné, že poslech s porozuměním zahrnuje dvě základní složky. Složku auditivní a obsahovou. Složka auditivní umožňuje vnímat slyšené zvuky a dále je pak zpracovávat. Složka obsahová je zaměřena na dekódování a pochopení obsahu slyšeného projevu. Proto je důležité zdůraznit, že tato činnost se nazývá poslech s porozuměním. Nejedná se o pouhé sluchové vnímání řeči (fyziologickou schopnost člověka slyšet), ale i o dekódování slyšeného a spojení s obsahem.

Poslech patří k receptivním dovednostem, které jsou někdy nazývány jako pasivní dovednosti. *Poslech je však složitá fyziologicko-psychologická aktivita, podmíněná pozorností a soustředěností posluchače a jeho dostatečnými jazykovými znalostmi, zpravidla většími, než vyžadují ostatní řečové dovednosti.*[5] Posluchač nemůže ovlivnit obsah ani aktivitu projevu, nelze se vrátit ke špatně slyšeným úsekům, ani nahlédnout do slovníku. Posluchač je tak odkázán na své jazykové znalosti, přesnost sluchu a v neposlední řadě i sluchovou paměť.

Díky dovednosti poslechu dokáže člověk porozumět obsahu ústního projevu a poslech mu tak umožňuje samotnou ústní komunikaci. Poslech však hraje svou důležitou roli i ve fázi produkční. Mluvčí slyší sám sebe a je si tak schopen uvědomovat své chyby. *Vždyť právě sluch působí jako nezastupitelná kontrolní instance uvnitř celého vysílacího okruhu vytvářejícího mluvenou podobu projevu.*[6]

Poslech má tedy v celém komunikačním procesu nezastupitelnou funkci a je důležité mu ve výuce cizích jazyků věnovat nemalou pozornost.

[4] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 322.
[5] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 322.
[6] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 188.

2.1 Postavení poslechu s porozuměním ve výuce

Postavení poslechu ve výuce je dáno především cílem výuky. Ve výuce cizích jazyků se výrazně uplatňuje už od 70. let komunikativní metoda, která mezi ostatními metodami výuky cizích jazyků zaujímá v posledních desetiletích dominantní postavení.[7] Komunikativní metoda přikládá poslechu prvořadé místo úzce spjaté s postavením ústního projevu, a to nejen proto, že poslech přestavuje jednu z hlavních cílových dovedností v ovládání cizího jazyka, ale i proto, že je nenahraditelným zdrojem i prostředkem k poznávání a k osvojování zvukové podoby cizí řeči.[8]

Studenti díky poslechu nejen pochopí obsah sdělení, ale také cvičí svůj sluch. Učí se vnímat jak artikulační, tak prozodické prvky cizího jazyka. Poslech umožňuje zlepšovat ústní projev a hlasité čtení.

I v případě poslechu platí pravidlo přiměřenosti a nesmí ho být užíváno na úkor mluvení a psaní.

[7] HRDLIČKA, Milan. *Cizí jazyk čeština*. s. 42.
[8] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 323.

3 Požadavky na dovednost poslechu

Při stanovení požadavku na dovednost poslechu musíme brát v úvahu dva aspekty.[9] A to, zda je poslech určen jako cílová dovednost, nebo jako prostředek k získání jiných dovedností.

3.1 Cílová dovednost

Pokud je poslech zvolen jako cílová dovednost, je nutné zvolit porozumění mluveným projevům různého obsahu, kvantity i kvality. Percepce ženských, mužských a dětských hlasů je rozdílná. Proto je důležité, aby studenti slyšeli různé škály hlasů (mužské, ženské, dětské). Obsahem poslechu musí být široká tématika (mimo odborné terminologie, dialektů atd.).

Podle potřeby lze použít poslech s přesným porozuměním, ale také poslech s porozuměním hlavní myšlence mluvené řeči. Přesné porozumění mluvené řeči je velice náročné. Vyžaduje širokou znalost slovní zásoby i jazykových prostředků, proto lze tento poslech použít až na pokročilejším stupni studia. Znalost přesného porozumění je však nezbytná, a proto by k ní každá výuka měla od začátku směřovat.

Pochopení hlavní myšlenky mluvené řeči vyžaduje menší rozsah slovní zásoby a jazykových prostředků. Posluchač však musí poznat, co je hlavním předmětem promluvy a pochopit jádro myšlenky.

Podle Josefa Hendricha[10] jsou proto hranice mezi přesným porozuměním a pouhým pochopením smyslu splývavé a mnohdy problematické, závislé mimo jiné na náročnosti tématu a na míře redundance projevu. Čím je projev věcně závažnější, tím méně se posluchač může spokojit s pouhým pochopením hlavní myšlenky, neboť jeho přesnost závisí na přesnosti chápání všech složek a všech vztahů promluvy.

Poslech s porozuměním hlavní myšlence se pak jeví jako předstupeň přesnému porozumění, ale obojí dovednost může plnit svou funkci ve výuce i v praktickém životě.

Obecně musí být posluchač schopen pochopit myšlenku projevu a adekvátně na ni reagovat, ústně i písemně reprodukovat obsah sdělení a v neposlední řadě tlumočit obsah do mateřského jazyka.

---

[9] BENEŠ, Eduard a kol. *Metodika cizích jazyků*. s. 124.
[10] BENEŠ, Eduard a kol. *Metodika cizích jazyků*. s. 125.

Společný evropský referenční rámec definuje dovednost poslechu s porozuměním na úrovních A1 a A2 následovně: **Stupeň A1** – *Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.* **Stupeň A2** – *Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.*[11]

Při poslechu s porozuměním na úrovni A1/A2 uživatel rozumí základním frázím, které se týkají každodenního života (nakupování, rodina, zaměstnání atd.). Dokáže zachytit i krátká hlášení a rozhovor, pokud lidé mluví pomalu a zřetelně.

3.2 Prostředek k získání jiných dovedností

Poslech tvoří předpoklad pro správnou výslovnost, a tedy i pro správný ústní projev. Díky poslechu si studenti upevňují a automatizují jazykové jevy. Používání poslechu s porozuměním jako prostředku k získání jiných dovedností je vhodné zejména v počátečních a středních stádiích výuky. Může se kombinovat s nácvikem ústního projevu, čtením nahlas (podle záznamového poslechu) nebo psaním (diktát atd.).

[11] *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. s. 24.

4 Formy poslechu

Josef Hendrich uvádí: *Existují dvě různé formy poslechu, z nichž každá klade na posluchače odlišné nároky tím, že se uskutečňuje v odlišných podmínkách. Jedná se o přímý (nezprostředkovaný) a nepřímý (zprostředkovaný) poslech.*[12]

Přímý poslech není závislý na technickém zařízení. Ve výuce se jedná hlavně o promluvu učitele, kdy si studenti mohou spojit auditivní percepci řeči s vizuální percepcí (artikulace, mimika, gestikulace). Vizuální percepce tak usnadňuje porozumění poslechu. Naopak nepříznivým, avšak typickým rysem přímého poslechu je jeho neopakovatelnost. Mluvčí zpravidla svůj projev neopakuje, pokud o to není požádán.

Ukázka:

Učitel: Otevřete si učebnice na straně 15.

Studenti: Otevřou si učebnice na straně 15.

Nepřímý poslech je zprostředkovaný nějakým technickým zařízením, které slouží pro simultánní přenos (rozhlas, televize, telefon) nebo záznamovým zařízením (magnetofon). Záznamová zařízení se často využívají ve výuce cizího jazyka, kdy učitel pouští studentům nahrávky různých situací a studenti s nimi pak dále pracují.

Ukázka:

Ahoj holky a kluci! Jmenuju se Bilík. Jak se jmenuješ ty?

Jmenuju se Simon Pech. A ty? Kdo jsi ty?

Já jsem Honza Čapek. A ty?

Já jsem Eva Trnková. A kdo jsi ty?

Jmenuji se Monika Steiner, česky Steinerová.[13]

Studenti pak s poslechovým textem dále pracují (odpovídají na otázky, dialogy atd.).

[12] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 189.
[13] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 8.

5 Obtíže při poslechu a jejich příčiny

Josef Hendrich uvádí: *Příčinou obtíží poslechu může být žák sám, kvalita poslouchaného projevu, akustičnost prostředí i nesprávný vyučovací proces.*[14]

5.1 Obtíže na straně žáka

U žáka se můžou vyskytnout různé vady sluchu a je hlavně na učiteli, aby si všiml, že příčinou jeho neúspěchu je fyziologická vada. Jedná se hlavně o různé druhy nedoslýchavosti, které ovlivňují nejen žákův výkon, ale i psychiku.

Další možnou obtíží je snížená jemnost sluchu, kdy student nedokáže správně rozlišit a identifikovat fonologické a fonetické interference. V procesu poslechu s porozuměním je velice důležitá auditivní paměť. Pokud s ní má student problémy, nedokáže si zapamatovat delší slyšený projev. Auditivní paměť se však dá opakovaným cvičením zdokonalit.

Poslechová cvičení musí být dostatečně motivačně navozena, protože i nepozornost a nesoustředěnost se může stát obtíží. Důsledná motivace tak může těmto problémům zabránit.

Obtíže můžou vzniknout i nedostatečnou kontrolou studentovi výslovnosti. Student si tak vštípí nesprávné vzory a při poslechu nedokáže prvky řeči správně identifikovat.

V neposlední řadě je obtíží na straně žáka nižší intelekt.

5.2 Kvalita projevu

I nevhodně zvolený poslech může způsobit nemalé obtíže. Problémy se mohou vyskytnout při výběru nepřiměřeně náročného poslechu nebo nepřiměřenou obsahovou náročností. Poslech nesmí být příliš dlouhý, protože se po delší době studenti přestávají soustředit.

Učitel by si měl nahrávku nejdříve poslechnout, aby nenastaly obtíže se zvukovou kvalitou.

[14] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 325.

5.3 Akustičnost prostředí

Hlavními faktory, které narušují akustiku, mohou být rozměr místnosti, povrch stěn, hlučnost, umístění magnetofonu, špatná nahrávka.

Některé z těchto faktorů bohužel nedokáže učitel odstranit (povrch stěn, místnost). Vždy by však měl rozvážit umístění magnetofonu a poslechnout si před hodinou nahrávku.

5.4 Nesprávný vyučovací proces

Vyučovací proces je hlavně záležitostí učitele. Měl by tak volit správný poslechový materiál (viz další kapitola), který svým obsahem, kvalitou i kvantitou odpovídá jazykovému stupni studentů. Je důležité, aby žáci již od prvních hodin byli soustavně a pravidelně připravováni na poslech. V neposlední řadě je důležité na začátku poslechu studenty motivovat.

6 Výběr materiálu

Při výběru vhodného materiálu je důležité si uvědomit, k jakému cíli má text směřovat (text musí odpovídat cíli úlohy).

Josef Hendrich zdůrazňuje: *Učební materiál má plnit nejen funkci vzdělávací a výchovnou, ale i motivační. Proto následující kritéria vyplývají z těchto funkcí.*[15]

6.1 Obsahová stránka

Obsah poslechového textu je závislý na několika faktorech. Každý poslechový text musí být přiměřený skupině, kterou lektor vyučuje (věk, jazykové znalosti, zájmy atd.). Z toho vyplývá, že lektor musí studenty velmi dobře znát, aby dokázal zvolenými texty nejen plnit cíl výuky, ale zároveň i dostatečně motivovat.

6.2 Jazyková a stylistická stránka

Stupňování náročnosti jazykové a stylistické stránky poslechu musí být přiměřené jazykovým dovednostem skupiny. Zpočátku volíme texty s pečlivou výslovností (monology, dialogy na běžná témata – nákupy, cestování, seznámení atd.). Není však vhodné volit příliš snadné a adaptované texty, protože studenti pak mají problém rozumět a reagovat na autentickou promluvu. Jednou z možných cest je volit autentické texty, ale jasně vymezit úlohu, kterou budou studenti řešit a postupně úlohy rozšiřovat a zařazovat složitější poslechové texty.

6.3 Rozsah poslechového textu

I v případě rozsahu poslechového textu platí pravidlo přiměřenosti. Zvláště u začátečníků musí být zvolen krátký text (do 100 slov) a předem jasně vymezená úloha. Postupně se pak mohou zařazovat delší texty. Nikdy ne však příliš dlouhé. Vždy je nutné brát v úvahu studentovu pozornost a auditivní paměť.

[15] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 201.

6.4 Zvuková kvalita

Zvukové nahrávky by měly být vždy kvalitní (žádný šum, přeskakování atd.). Řeč musí být jasná a dostatečně hlasitá. Nekvalitní nahrávka často vede k demotivaci studentů. Pokud student nerozumí prvním větám, nesnaží se již dále soustředit.

Výjimkou jsou autentické texty, kde je v pozadí nahrávky slyšet např. vlak, auta atd. Tyto texty je však vhodné zařazovat až u pokročilejších studentů.

7 Metodický postup nácviku poslechu s porozuměním

Metodický postup nácviku poslechu s porozuměním musí vycházet od nejjednodušších jevů až po jevy složité. Platí zde zásada návaznosti, kdy se již naučené jevy musí opakovat a na ně pomalu navazovat jevy náročnějšími. A v neposlední řadě zásada přiměřenosti, kdy lektor nesmí ve studentech vzbudit rychle zvyšovanými požadavky pocit nezvládnutelnosti učiva.

Metodických postupů a typů cvičení použitelných k výuce poslechu s porozuměním je mnoho a dají se třídit podle různých hledisek. *Z hlediska celkového rozvíjení poslechu jako řečové dovednosti (tj. včetně všech fází výuky, ve kterých má žák příležitost slyšet cizí řeč) lze takto pojatá cvičení třídit na tři hlavní skupiny: průvodní, průpravná a vlastní poslechová cvičení.*[16]

7.1 Průvodní poslechová cvičení

Slouží hlavně k navození cizojazyčné atmosféry. Učitel by už při vstupu do třídy měl pozdravit v češtině a také všechny pokyny během hodiny by měly být v tomto jazyce (otevřete si učebnici na straně 10, otevřete prosím okno, zadávání domácích úkolů atd.). Studenti si na všechny tyto učitelovy projevy rychle zvykají a snadno jim rozumí. Je však důležité, aby si učitel všímal reakcí studentů. V případě, že studenti nerozumí, musí učitel použít jiný výraz nebo ho vysvětlit v jiném jazyce (angličtina, němčina atd.)

V této fázi je vhodné studenty motivovat. Lze tak provést pomocí obrázků, diskuse, fotografií atd., které se vztahují k tématu poslechu. Lektor by měl studenty seznámit, o jaký druh projevu se jedná (zprávy, dialog, přednáška atd.). Kamila Podrápská[17] upozorňuje na vysokou pedagogickou hodnotu orientačních otázek před poslechem. Lektor položí žákům jednu až tři jednoduché orientační otázky, a studenti tak aktivizují svoji pozornost hned při prvním poslechu. Všechny úkoly zadané před poslechem pomáhají žákům koncentrovat se správným směrem.[18]

[16] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 204.
[17] PODRÁPSKÁ, Kamila. *Kapitoly z lingvodidaktiky německého jazyka*. s. 86.
[18] PERCLOVÁ, Radka. Poslech s porozuměním – aktivní, tvořivá činnost. *Cizí jazyky*. s. 3.

Jako aktivity před poslechem lze využít následující cvičení[19]:

1. **Diskuze o tématu:** Před poslechem je možné studenty seznámit s textem pomocí otázek k tématu. Např. před poslechem textu o rodině se učitel ptá: „Máš sourozence?“, „Máš bratra nebo sestru?“, „Co dělají tvoji rodiče?“, „Kolik let je tvé mamince?“ atd.

2. **Brainstorming na dané téma:** Brainstorming je metoda, která rozšiřuje slovní zásobu ještě před poslechem textu. Učitel vyzve žáky, aby říkali vše, co je k danému tématu napadne. Např. téma „dovolená“: Žáci říkají jakákoli slova, která je k tomuto tématu napadnou a učitel je píše na tabuli (slunce, moře, písek, letadlo atd.). Následně se může rozvinout diskuze na toto téma s oporou slov napsaných na tabuli.

Ukázka 1: [20]

V obchodě

8. Řekni, co tě napadne, když se řekne „nákup“.

3. **Kvízy na dané téma:** Před poslechem může dát učitel žákům kvíz např. Praha. Cílem je aktivovat vědomosti o daném tématu a zároveň motivovat pro poslech, kde si žáci odpovědi ověří nebo doplní.

4. **Práce s názvem textu:** Žáci musí pomocí hry „šibenice“ nebo pomocí křížovky, osmisměrky atd. přijít na název následujícího poslechu.

5. **Práce s obrázky:** Učitel dá na tabuli nebo žákům na pracovním listu obrázky vztahující se k tématu. Žáci mohou obrázek popsat nebo o něm ve dvojici konverzovat.

[19] HANZLOVÁ, Pavla. *Text a jeho využití ve výuce češtiny jako cizího jazyka*. s. 66–69.
[20] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!* s. 99.

6. **Tvoření otázek k textu**: Učitel řekne žákům název textu nebo pověsí na tabuli obrázek, který se k textu vztahuje. Žáci podle obrázku nebo názvu vytvářejí vhodné otázky.

7. **Práce s klíčovými slovy:** Učitel seznámí žáky s klíčovými slovy poslechu a žáci se je pokouší chronologicky sestavit.

8. **Formulování očekávání o obsahu textu:** Na tabuli je zapsán název textu, první věta nebo obrázek, který se k textu vztahuje. Žáci mají za úkol vytvořit předpokládaný obsah textu. Učitel návrhy zapisuje na tabuli a poté porovnává s originálem.

9. **„Předučení" těžkých slov:** Tato aktivita je důležitá, zvláště pokud jsou těžká slova nezbytná pro pochopení obsahu textu. Učitel může neznámá slova napsat na tabuli a žáci si je sami dohledávají ve slovníku nebo si je navzájem vysvětlují.

7.2 Průpravná poslechová cvičení

Jde o jazyková cvičení, kde si studenti osvojují jazykové prostředky formou poslechu. *Lze je proto rozdělit na fonetická, lexikální, gramatická a kombinovaná (např. lexikálně-fonetická, lexikálně-gramatická).*[21]

1. **Fonetická cvičení**

V případě fonetických cvičení se velmi uplatňují rozlišovací úlohy, které jsou důležité hlavně u začátečníků, ale i později. Tato cvičení slouží k tomu, aby se studenti naučili vnímat zvukovou podobu jednotlivých hlásek v cizím jazyce (češtině) a také jeho suprasegmentální prvky, které jsou od jejich mateřštiny často odlišné. *Velký význam diskriminačních cvičení tkví v tom, že velmi účinně zdokonalují ostrost žákova*

[21] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 327.

sluchu při vnímání jednotlivých prvků zvukové podoby cizího jazyka a do značné míry neutralizují negativní vliv žákovy mateřštiny.[22]

Ukázka:

Pes x bez: Studenti dostanou kartičky s neznělým „P“ a znělým „B“ a ukazují, co slyší (takto lze pracovat i s jinými znělostními páry: t x d, k x g, f x v, s x z).

2. **Lexikální a gramatická**

Tato cvičení lze velmi efektivně kombinovat se cvičeními fonetickými, kdy si student osvojuje fonetiku, ale i gramatické jevy či lexikum.

Jako zdroj poslechu při těchto cvičeních může sloužit také učitelovo ucelené a plynulé opakování věty nebo její části v bezprostřední návaznosti na výkon vyvolaného žáka, což je jedna z účinných zpětnovazebných forem, která může sloužit jako vzor nejen pro žákovu reakci.[23]

3. **Kombinovaná (audioorální)**

Audioorální metoda spočívá v kombinaci slyšeného slova a žákovy ústní reakce. Tato cvičení se provádí pomocí tzv. drilu, kdy si student na základě analogie jazykových jevů vytvoří automatický návyk (fonetický, lexikální, gramatický).

Účinnost strukturních cvičení, zejména takových, která jsou omezena na mechanický dril, aniž respektují lingvistické, psycholingvistické a psychopedagogické zákonitosti, je však nejen mnohými odborníky, ale i dosahovanými výsledky zpochybňována.[24]

Dalším typem audioorálních cvičení je také ústní příprava textu, který bude použit k poslechu. Učitel pracuje s textem, objasňuje nová slova a gramatické struktury. Text je pak při samotném poslechu žákům bližší.

[22] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 205.
[23] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 206.
[24] HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. s. 328.

7.3 Vlastní poslechová cvičení

Vlastní poslechová cvičení jsou určena především pro nácvik porozumění obsahu autentických ústních projevů. *Z hlediska míry porozumění obsahu lze vlastní poslechová cvičení třídit na dvě základní skupiny analytická (intenzivní) a syntetická poslechová cvičení.*[25] Někteří autoři[26] dělí vlastní poslechová cvičení na tři skupiny: globální, selektivní, totální. V případě globálního poslechu je cílem zachytit hlavní myšlenku textu. Selektivní poslech využijí studenti při vyhledávání vybraných informací.[27] Nejnáročnějším poslechovým cvičením je pak poslech totální, kdy studenti musí textu zcela porozumět. Ries a Hendrich používají klasifikaci na analytická a syntetická poslechová cvičení.

1. **Analytická poslechová cvičení**

Analytická poslechová cvičení vyžadují přesné porozumění textu. Tento druh poslechových cvičení je specifický v tom, že v sobě zahrnuje komplexní nácvik všech obtížných prvků (gramatických, lexikálních, fonetických) najednou.[28] Jedná se hlavně o nahrávky z magnetofonu (auditivní text) nebo o zvukový film (audiovizuální poslech).

2. **Syntetická poslechová cvičení**

Cílem syntetických poslechových cvičení je porozumění hlavní myšlence textu. Tato cvičení jsou vždy podávána auditivní formou a mohou se týkat různých témat (společenská konverzace, každodenní život).

Jde v podstatě o zběžný poslech velmi blízký praktické komunikaci, který má posluchači umožňovat orientaci v obsahu sledovaného projevu a chápat jeho celkový smysl. Tato cvičení jsou proto spojována s analýzou nebo s podrobným výkladem jejich jazykové stránky.[29]

Samotný poslech může probíhat bez přerušení nebo s pauzami. Pauzy využijeme hlavně tehdy, když vidíme, že studenti nerozumí. Je vhodné poslech zastavit a pouštět pouze po dílčích úsecích.

[25] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 207.
[26] PODRÁPSKÁ, Kamila. *Kapitoly z lingvodidaktiky německého jazyka.* s. 86.
[27] CHODĚRA, Radomír. *Didaktika cizích jazyků na přelomu staletí*. s. 55.
[28] RIES, Lumír. *Auditivní a audioorální metody ve vyučování jazyků*. s. 98.
[29] HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. s. 208.

Poslech by měl simulovat reálnou komunikační situaci, proto se pouští nejvíce dvakrát. A to z toho důvodu, že i v reálné komunikační situaci žádáme o zopakování pouze jednou.

Jako aktivity během poslechu lze použít následující cvičení[30]:

1. **Vykonávání instrukcí podle pokynů učitele:** Učitel zadá žákům na jaký gramatický nebo stylistický jev se mají během poslechu soustředit. Když tento jev uslyší, zvednou ruku nebo si udělají poznámku do sešitu.

2. **Sbírání nebo seřazování obrázků:** Žáci mají k dispozici obrázky, které se vztahují k textu. Pokud při poslechu slyší slovo, které je na obrázku, vezmou si ho k sobě. Vyhrává ten, kdo má nejvíce obrázků.

3. **Zakreslování do obrázku:** Studenti mají před sebou vytištěnou např. siluetu člověka. Poslech je zaměřen na popis osoby (velký nos, tmavé vlasy, modré oči atd.) a žáci dokreslují do siluety detaily.

4. **Sbírání nebo seřazování klíčových slov:** Učitel napíše na kartičky klíčová slova vztahující se k obsahu textu. Žáci mají kartičky před sebou, a když slyší slovo, vezmou si kartičku. Vyhrává ten, kdo má nejvíce kartiček. Jako obměna aktivity může být seřazování kartiček se slovy. Každý žák dostane kartičky s klíčovými slovy a podle poslechu je seřadí.

5. **Označování pravdivých a nepravdivých tvrzení:** Žáci na základě poslechu posuzují, zda jsou tvrzení pravdivá nebo nepravdivá. Otázky musí být jasně formulované, aby bylo možné odpovědět ano či ne.

[30] HANZLOVÁ, Pavla. *Text a jeho využití ve výuce češtiny jako cizího jazyka.* s. 72–77.

Ukázka 2: [31]

8. Poslechni a přečti si dialog.

Simon: Podívej, Honzo, to je moje rodina. Tady je můj tatínek, je podnikatel a je velmi pilný. A tady je moje maminka, je sekretářka.
Honza: A co tvůj dědeček? Co dělá?
S: Můj dědeček je bankovní úředník. Řekni, co dělá tvoje rodina, Honzo!
H: Tady je moje maminka, je redaktorka. Tatínek je programátor.
S: A kdo je to?
H: To je můj strýček a moje teta. Strýček je fotograf. Teta je malířka, dělá vernisáže. A tady je dědeček a babička.
S: Je tvůj dědeček už důchodce?
H: Ne, můj dědeček ještě pracuje, je veterinář. Babička je doma.

9. Rozhodni, jestli souhlasí.

	ANO	NE
1. Simon je student.		
2. Bratr Pech je důchodce.		
3. Babička Čapková je doma.		
4. Dědeček Pech je veterinář.		
5. Maminka Čapková je redaktorka.		
6. Tatínek Pech je programátor.		

6. **Zatrhávání nebo vypisování informací:** Žáci během poslechu zatrhávají správné odpovědi nebo vypisují informace, které jim učitel před poslechem zadal (např. v kolik hodin jede autobus, kolik stojí jízdenka atd.)

Ukázka 3: [32]

S: Můj bratr Robert chodí do první třídy a už se také učí česky. Včera ve škole ztratil penál a pak plakal. Dnes už penál zase má a teď se směje.

21. Odpověz a napiš.
1. Co dnes dělal ve škole Simon?
2. Co dělala Monika nejprve?
3. Co se Monika ještě neučila?
4. Do které třídy chodí Robert?
5. Proč Robert plakal?

20. Poslechni a přečti si dialog.

Monika: Ahoj Simone! Co jsi dnes dělal ve škole?
Simon: Nejdříve jsem počítal, pak jsem maloval. A cos dělala ty?
M: Nejdříve jsem zpívala a pak jsem psala. Nepočítala jsem.
S: Učil jsem se počítat česky. Umíš už také počítat česky?
M: Ne, ještě jsem se to neučila. Učila jsem se básničku:

Vezmi žlutou tužku,
namaluj mi hrušku!
A pod hrušku talíř,
sláva – ty jsi malíř!

[31] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 19.
[32] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 43–44.

7. **Doplňování do tabulky:** Tabulky se hodí pro texty, kde je více mluvčích. Žáci do tabulky vyplňují informace, které slyší (např. Odkud je? Kolik je mu/jí let? atd.).

Ukázka 4: [33]

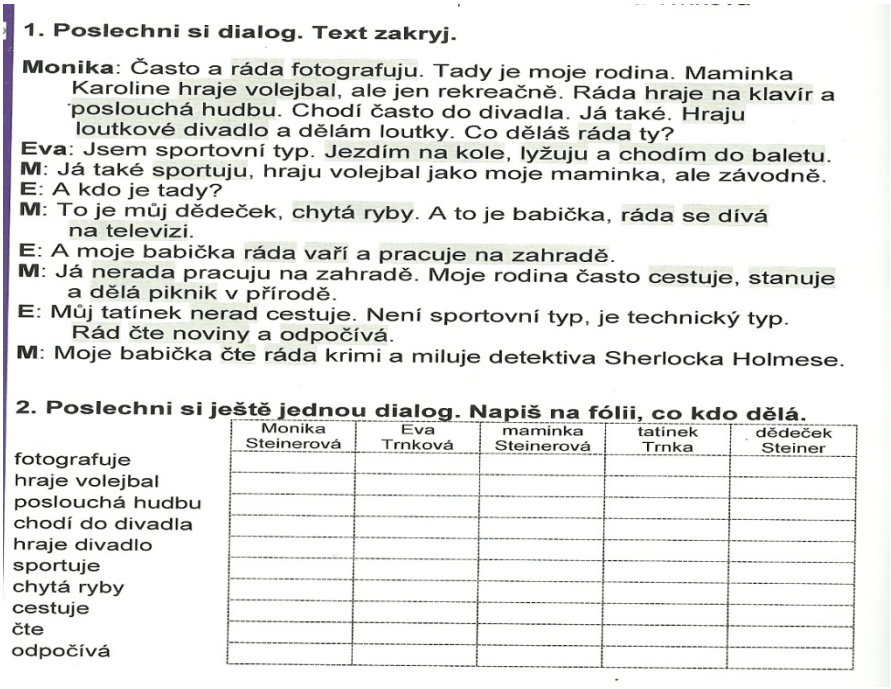

1. Poslechni si dialog. Text zakryj.

Monika: Často a ráda fotografuju. Tady je moje rodina. Maminka Karoline hraje volejbal, ale jen rekreačně. Ráda hraje na klavír a poslouchá hudbu. Chodí často do divadla. Já také. Hraju loutkové divadlo a dělám loutky. Co děláš ráda ty?
Eva: Jsem sportovní typ. Jezdím na kole, lyžuju a chodím do baletu.
M: Já také sportuju, hraju volejbal jako moje maminka, ale závodně.
E: A kdo je tady?
M: To je můj dědeček, chytá ryby. A to je babička, ráda se dívá na televizi.
E: A moje babička ráda vaří a pracuje na zahradě.
M: Já nerada pracuju na zahradě. Moje rodina často cestuje, stanuje a dělá piknik v přírodě.
E: Můj tatínek nerad cestuje. Není sportovní typ, je technický typ. Rád čte noviny a odpočívá.
M: Moje babička čte ráda krimi a miluje detektiva Sherlocka Holmese.

2. Poslechni si ještě jednou dialog. Napiš na fólii, co kdo dělá.

	Monika Steinerová	Eva Trnková	maminka Steinerová	tatínek Trnka	dědeček Steiner
fotografuje					
hraje volejbal					
poslouchá hudbu					
chodí do divadla					
hraje divadlo					
sportuje					
chytá ryby					
cestuje					
čte					
odpočívá					

8. **Vyplňování kvízu:** Žáci dostanou ještě před poslechem kvíz a hádají odpovědi. Během poslechu si ověřují jejich správnost.

9. **Výběr z více možností:** Učitel rozdá žáků pracovní listy, kde jsou tři možné odpovědi. Žáci na základě poslechu zaškrtávají správnou možnost.

10. **Seřazování částí textu:** Studenti mají před sebou rozstříhaný text, který uslyší. Při poslechu ho seřazují.

11. **Vyplňování vynechaných slov do textu:** Učitel dá žákům text s vymazanými slovy. Při poslechu žáci doplňují vynechaná slova.

[33] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 28.

Ukázka 5: [34]

6. Poslechni si dialog v prodejně potravin a zahrajte podobný.

prodavačka: Dobrý den! Co si přejete?
Eva: Dejte mi prosím jeden banán, jedno jablko a sýr Eidam.
p: Ještě něco?
E: Máte čerstvé pečivo? Dejte mi jednu housku a jeden chléb!
p: Ano, prosím. Je to všechno?
E: Děkuju, to je všechno. Kolik to stojí?
p: 52 korun.
E: Prosím, tady je sto korun.
p: Děkuju. Tady je 48 korun zpátky. Na shledanou!
E: Na shledanou!

12. **Opravování textu:** Učitel opíše poslechový text, ale nahradí některá slova jinými. Žáci pak text opravují.

Ukázka 6: [35]

Bajka „O lišce a vráně“

21. Poslechni a přečti si text.

Vrána jednou seděla na stromě a měla v zobáku sýr. Dole šla liška. Liška se dívala na vránu a řekla: „Vráno, ty ale dobře zpíváš!“ Vrána byla pyšná, zpívala a sýr spadl dolů. Liška sýr našla a rychle jedla. Vrána už neměla nic a liška se jen smála.
Co ses v bajce naučil(a)?

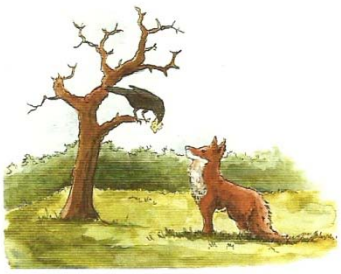

22. Oprav text.
Liška seděla na stromě. Měla maso. Dole šla vrána. Vrána se dívala na strom. Liška zpívala a maso spadlo dolů. Vrána maso našla a jedla. Liška plakala.

13. **Přerušování textu:** Tato aktivita lze použít u pokročilejších studentů. Pokud má příběh napínavý děj, může učitel na některých místech poslech zastavit a žáci dopíší, jak příběh dopadne.

[34] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 8.
[35] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 59.

7.4 Kontrola výsledků

Součástí každého procesu učení je také kontrola výsledků. Kontrola je důležitá nejen jako zpětná vazba pro studenty, ale také jako ověření pro učitele, zda studenti látku správně pochopili.

Všechny způsoby kontroly se odvíjejí podle způsobu studentovi reakce. *Jedná se o kontrolu postojovou, ústní nebo písemnou.*[36]

Postojová (pohybová kontrola) je založena na správné reakci studentů. Lektor zadá pokyn a studenti ho správně vykonají (např. otevřete učebnice a studenti otevřou učebnice).

Ústní a písemná kontrola může být prováděna mnoha způsoby. Může jít o kontrolu formou otázek a odpovědí nebo formulace hlavních myšlenek poslechového textu. Poslech slouží hlavně k nácviku reálné komunikační situace, proto se musí při jeho hodnocení klást na první místo právě kritérium správnosti porozumění obsahu. Zde je nutné přihlížet na náročnost poslechu (mluvní tempo, styl výslovnosti atd.).

Hlavním kritériem kontroly je to, aby podmínky byly pro všechny studenty stejné.

Aktivity pro kontrolu porozumění poslechu[37]:

1. **Tvoření otázek k textu a odpovídání na otázky:** Studenti odpovídají na otázky, které si pro ně učitel připravil. Obměnou této aktivity může být samostatné vytváření otázek studenty.

2. **Převyprávění textu:** Cílem aktivity je převyprávění obsahu poslechového textu. Obsah může převyprávět jeden žák nebo každý může říct část textu.

3. **Shrnutí textu:** Žáci mají za úkol vyjádřit obsah poslechového textu v několika větách.

[36] BENEŠ, Eduard a kol. *Metodika cizích jazyků*. s. 124.
[37] HANZLOVÁ, Pavla. *Text a jeho využití ve výuce češtiny jako cizího jazyka*. s. 77–81.

4. **Vytváření názvu k textu:** Podle děje poslechového textu vymýšlí žáci vhodný název. Aktivita může být rozvinuta o hlasování pro nejlepší název.

5. **Grafické zpracování textu:** Žáci schematicky zaznamenají celý text a podle svých obrázků ho poté převyprávějí.

6. **Dramatizace textu:** Studenti po poslechu celý obsah přehrají. Tato aktivita je vhodná hlavně pro texty pohádek.

Ukázka 7: [38]

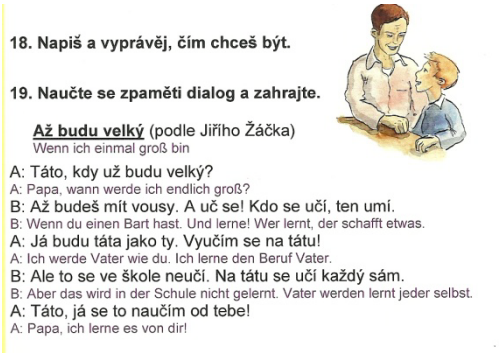

18. Napiš a vyprávěj, čím chceš být.

19. Naučte se zpaměti dialog a zahrajte.

Až budu velký (podle Jiřího Žáčka)
Wenn ich einmal groß bin

A: Táto, kdy už budu velký?
A: Papa, wann werde ich endlich groß?
B: Až budeš mít vousy. A uč se! Kdo se učí, ten umí.
B: Wenn du einen Bart hast. Und lerne! Wer lernt, der schafft etwas.
A: Já budu táta jako ty. Vyučím se na tátu!
A: Ich werde Vater wie du. Ich lerne den Beruf Vater.
B: Ale to se ve škole neučí. Na tátu se učí každý sám.
B: Aber das wird in der Schule nicht gelernt. Vater werden lernt jeder selbst.
A: Táto, já se to naučím od tebe!
A: Papa, ich lerne es von dir!

7. **Analýza vybraných jazykových jevů:** Poslechové texty lze využít k analýze nebo procvičování dílčích jazykových jevů. Studenti mají k dispozici psanou podobu textu a vyhledávají, třídí, doplňují chyby atd.

8. **Diskuze na dané téma**

9. **Vytváření textů dle modelu:** Žáci na základě poslechu vytvářejí obdobnou scénku (např. v restauraci).

[38] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky!.* s. 19.

Ukázka 8: [39]

Doyé uvádí následující typy úkolů pro kontrolu poslechu s porozuměním, které rozdělil na základě teorie stimulu-interpretace-reakce[40] např.:

Stimulus	Interpretace	Reakce
obrázek a 3 texty	rozhodnout, co platí	zaškrtnout správné řešení
obrázky a text	vybrat obrázek	zaškrtnou správné odpovědi
dva obrázky	zvolit lepší popis	zaškrtnout obrázek
namluvené otázky	zvolit odpověď	zaškrtnout správnou odpověď
namluvený text	identifikovat klíčové slovo	zaškrtnout řešení
prázdný dotazník	vyhledat data v textu	doplnit chybějící údaje
dvojice vět	hledat výpověď	utřídit dle slyšeného
otázky ke slyšenému	hledat odpovědi	převyprávět text

[39] ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky.!* s. 24.
[40] PODRÁPSKÁ, Kamila. *Kapitoly z lingvodidaktiky německého jazyka*. s. 86.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Úvod k pracovním listům

V následující části jsem sestavila pracovní listy (dále jen PL) pro poslech s porozuměním. Při tvorbě se budu opírat o gramatiku učebnice *Třesky plesky, uč se česky!*. PL budou koncipovány jako materiál pro workshopy, které pořádá základní škola Schkola Jonsdorf. Kladu si za cíl vytvořit PL na úrovni A1 s přesahem do A2 pro žáky ve věku od devíti do čtrnácti let. Studenti na této úrovni dokážou porozumět základním frázím každodenního života. A právě v této fázi je poslech s porozuměním důležitou součástí výuky češtiny jako cizího jazyka. Každý list bude tematicky zaměřen (zoo, seznámení atd.). Jednotlivá cvičení obsahují preaktivitu, vlastní poslech a následná cvičení pro kontrolu porozumění. Pro větší atraktivitu PL jsem volila dvě postavy: dívku Ilke a strašidlo Liberendo, které provázejí všechna cvičení. Po dohodě s vedoucí bakalářské práce jsem se rozhodla sdílet tyto dvě postavy s Lucií Janků, která ve své bakalářské práci *(Čtení s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka* s obdobným regionálním zaměřením) připravuje pracovní listy zaměřené na čtení s porozuměním. Důvodem je praktické využití pracovních listů na workshopech.

8 Pracovní list č. 1 – téma Seznámení

1. Najdi strašidlo.

2. Přiřaď slova a obrázky.

1. VLASY
2. TYKADLA
3. UCHO
4. PUSA
5. NOHA
6. RUKA
7. ROHY
8. KOPYTO
9. DRÁPY
10. OCAS

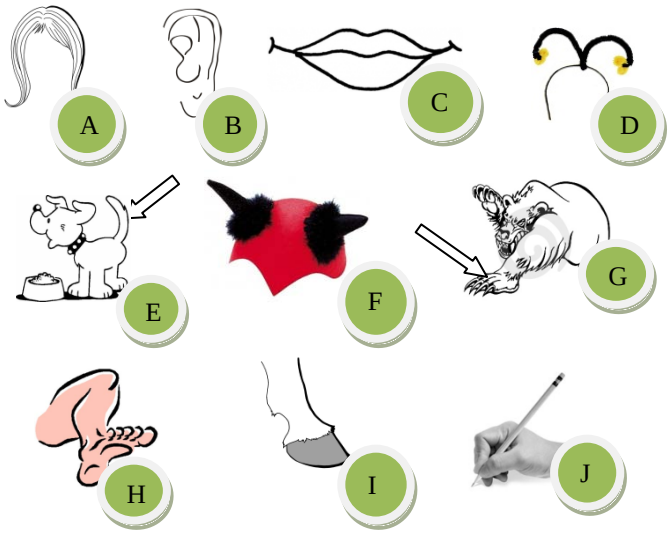

3. Doplň slova do tabulky.

vlasy • tykadla • ucho • pusa • noha • ruka • rohy • kopyto • drápy •ocas •

člověk	**noha**				
strašidlo		**tykadla**			
člověk i strašidlo			**ruka**		

Co tě napadne, když se řekne „strašidlo“.
Znáš nějaké strašidlo?

4. Poslechni si text a doplň.

Ilke je na procházce. Za stromem je strašidlo a říká:

Strašidlo: Ahoj, já jsem strašidlo Liberendo.

Ilke: _____já jsem Ilke Neumannová, _____.
Strašidlo:_____?
Ilke: Jsem z Německa._____?
Strašidlo: Já jsem_____, z Liberce.
Ilke: _____?
Strašidlo: Jsem strašidlo. _____?
Ilke: Já jsem _____.

5. Odpověz na otázky.

Jak se jmenuje strašidlo _____ .

Odkud je Ilke Neumannová? _____ .

Odkud je strašidlo? _____ .

Co dělá Ilke? _____ .

6. Vybarvi.

- Na mapě Evropy vybarvi: červeně, kde bydlí Ilke, zeleně, kde bydlí strašidlo Liberendo a modře, kde bydlíš ty.

7. Poslechni si text a dokresli strašidlo.

(nápověda: slova v kolečku)

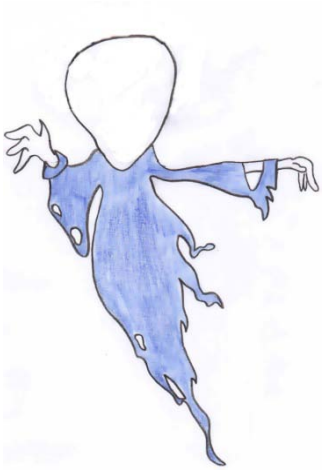

kulatý nos

špičaté uši

žluté oko

kudrnaté vlasy

zelená pusa

klobouk

8. Najdi 10 částí lidského těla.

HLAVA

KRK

UCHO

PUSA

OKO

RUKA

NOS

PRST

NOHA

VLASY

A	**H**	**L**	**A**	**V**	**A**	**K**	**O**	**K**	**O**
K	**N**	**O**	**K**	**M**	**V**	**L**	**A**	**S**	**Y**
O	**K**	**Z**	**U**	**C**	**H**	**O**	**N**	**A**	**O**
L	**R**	**P**	**R**	**S**	**T**	**V**	**O**	**T**	**R**
P	**K**	**S**	**N**	**O**	**H**	**A**	**S**	**U**	**P**

9. Poslechni si text a urči, kdo je Ilke.

Popiš svého kamaráda.

8.1 Metodický postup Seznámení

Organizace řízení učební činnosti: skupinová.

Organizace prostorová: školní třída.

Pomůcky: CD přehrávač, pracovní listy, obrázky strašidel, obrázky lidí, pastelky, obrázky částí lidského těla (totožné s obrázky na PL), obálka (pytlíček), mapa Evropy.

Klíčová slova: setkání (pozdravy), tykání, vykání, části těla, popis osoby, barvy.

Cílová skupina: žáci cizinci (9–12 let), úroveň A1.

Gramatika: časování slovesa být, osobní zájmena, lokační genitiv, adjektiva při popisu osoby (malý, velký, světlý, tmavý, kulatý, špičatý atd.).

Cíl: rozšíření slovní zásoby – lidské tělo, komunikace při seznamování, barvy, oblečení.

Dílčí cíle: Na konci práce s tímto pracovním listem dokáže žák pojmenovat části lidského těla, barvy a oblečení. Dokáže vést dialog při seznamování.

Časový nárok: cca 100 minut.

cv. 1. Najdi strašidlo. (10 minut)

Před poslechem je nutné žáky seznámit s postavami, které budou provázet všechna poslechová cvičení (Ilke, strašidlo Liberendo). Cílem tohoto cvičení je, aby si žáci uvědomili, kdo je strašidlo. Učitel dá na tabuli obrázky chlapců, děvčat, strašidel. Žáci mají identické obrázky v pracovním listu (dále jen PL). Jejich úkolem je poznat, které z postav jsou strašidla. Žáci na obrázku jasně poznají, která postava je strašidlo (má rohy, větve na hlavě atd.). Kontrola bude probíhat na tabuli. Učitel se zeptá: *„Kdo je strašidlo?“* Bude vyvolávat jednotlivé žáky a podle jejich odpovědí bude rozdělovat strašidla, chlapce a dívku. Na tabuli dá na jednu stranu strašidla a na druhou chlapce a děvčata.

Řešení: Na obrázcích A, C, E jsou strašidla. Na obrázku B je chlapec a na obrázku D je dívka.

cv. 2. Přiřaď obrázky. (10 minut)

Cílem cvičení je zopakování slovní zásoby (popř. naučení nového lexika). Učitel má k dispozici obrázky s částmi lidského těla (mimo jiné i obrázky identické s obrázky na PL). Učitel obrázky ukazuje a žáci říkají, o jakou část těla se jedná. Učitel dává obrázky na tabuli a píše pod ně názvy částí lidského těla. Pokud žáci nevědí (předpokladem je, že žáci nebudou vědět části těla strašidla – rohy, tykadla, ocas,

drápy), ukáže učitel pantomimicky na sobě. Poté dá obrázek na tabuli. Slova, která budou pro žáky nová, si zapíší do sešitu. Poté si žáci samostatně (s pomocí obrázků na tabuli) vypracují cvičení 2 na PL. Kontrola probíhá společně. Učitel vyvolává jednotlivé žáky a ti říkají správné odpovědi.

Kontrolu lze zpestřit pantomimou. Učitel se zeptá: *„Co je na obrázku A?“* Vyvolaný žák ukáže na své vlasy atd.

Řešení: 1A, 2D, 3B, 4C, 5H, 6J, 7F, 8I, 9G, 10E.

cv. 3. Doplň slova do tabulky. (10 minut)

Žáci si upevňují znalost slovíček rozřazením do tabulky. Učitel napíše na tabuli: Člověk má… + akuzativ. Strašidlo má… + akuzativ. Předpokladem je, že žáci už akuzativ umí. Kontrola probíhá společně. Každý žák přečte jednu část těla a řekne, komu patří. Např. *„Člověk má pusu.“* Zde je nutné žáky upozornit na plurál částí lidského těla: oči, ruce, uši, nohy. Učitel řekne: „*Člověk má dvě ruce, oči, uši, nohy*.“ Přitom ukazuje obrázky. Pak tato slova napíše na tabuli s vykřičníkem. Žáci si je zapíší do sešitu.

Cvičení s ikonou **.** (5 minut)

Učitel se ptá žáků jednotlivě na otázky: „*Co tě napadne, když se řekne strašidlo?*“ *„Znáš nějaké strašidlo?“* Zábavnější variantou je tahání otázek z obálky (pytlíčku). Učitel musí otázky rozkopírovat podle počtu žáků ve třídě.

cv. 4. Poslechni text a doplň vynechaná slova. (15 minut)

Poslech začne krátkým úvodním textem, za kterým bude následovat rozhovor Ilke se strašidlem. Žáci dostanou pracovní listy, kde bude rozhovor s vynechanými místy. Podle poslechu doplňují, co slyší. Vynechaná jsou místa s pozdravy, místy bydliště. Poslech je žákům přehrán dvakrát.

Kontrola proběhne scénkou, kdy je dvěma studentům přidělena role Ilke a Liberenda a čtou dialog. Poté si žáci můžou ve dvojicích připravit obdobný rozhovor.

Řešení: Ilke je na procházce. Za stromem je strašidlo a říká:
Strašidlo: Ahoj, já jsem strašidlo Liberendo.
Ilke: Ahoj, já jsem Ilke Neumannová.
Strašidlo: Odkud jsi?
Ilke: Jsem z Německa? A vy?
Strašidlo: Já jsem z České republiky, z Liberce.
Ilke: Co děláte?
Strašidlo: Jsem strašidlo? A ty?
Ilke: Já jsem studentka.

cv. 5. Odpověz na otázky. (5 minut)

Slouží pro kontrolu porozumění předchozího cvičení. Učitel se může na otázky ptát střídavě nebo může otázky rozstříhat a dát do pytlíčku (obálky). Žáci si otázky losují a odpovídají na ně.

cv. 6. Vybarvi. (10 minut)

Učitel si připraví barevné pastelky. Bude je zvedat nad hlavu a vyzve žáky, aby sborově říkali, o jakou barvu se jedná. Poté dá na tabuli velkou mapu Evropy bez názvů států. Učitel předvede žákům, jak bude cvičení probíhat. Ukazuje jednotlivé státy a říká: *„Jaký je to stát?“ „To je Francie.“* Poté už žáci odpovídají samostatně. Pokud žáci nevědí, učitel jim pomůže. Názvy států vždy zapisuje na mapu.

Na PL bude mapa Evropy. Žáci vybarví červeně, kde bydlí Ilke, zeleně bydliště strašidla Liberenda a modře své bydliště. Jedná se o kontrolu porozumění poslechu ze cvičení 4.

cv. 7. Poslechni si text a dokresli strašidlo. (10 minut)

Před poslechem učitel projde s žáky slova, která jsou uvedena jako nápověda (kulatý nos může ukázat na nos a kulatý rukou naznačit kruh, špičatý naznačit píchnutí o tužku atd.)

Pro usnadnění budou mít žáci obrys strašidla a dokreslí pouze obličej, vlasy, pokrývku hlavy. Při kontrole ukáže učitel žákům obrázek strašidla Liberenda. Na závěr každý žák ukáže a řekne část těla strašidla na svém obrázku. Obrázky se strašidly se vystaví ve třídě.

Řešení: Strašidlo je malé a tlusté. Má velké špičaté uši. Strašidlo má malý kulatý nos. Nad nosem má jedno velké oko. Oko je žluté. Strašidlo má velkou zelenou pusu. Na hlavě má kudrnaté vlasy a nosí klobouk.

cv. 8. Najdi 10 částí lidského těla. (10 minut)

Nejprve si žáci zopakují slova, která mají hledat. Učitel ukazuje cedulky se slovy, která mají hledat a žáci společně pantomimicky ukazují, o jakou část těla se jedná (např. hlava – kývají hlavou, ukazují si na ni atd.).

Žáci zaškrtají slova v tabulce. Hra může být zpestřena soutěží (kdo první najde všechna slova, vyhrává a dostane odměnu: lízátko atd.).

Řešení:

A	H	L	A	V	A	K	O	K	O
K	N	O	K	M	V	L	A	S	Y
O	K	Z	U	C	H	O	N	A	O
L	R	P	R	S	T	V	O	T	R
P	K	S	N	O	H	A	S	U	P

cv. 9. Poslechni si text a urči, kdo je Ilke. (10 minut)

V tomto cvičení žáci na základě poslechu vybírají odpovídající obrázek. Před poslechem učitel projde se žáky slova, která by mohla dělat problém. Zeptá se žáků: *„Co je to culík?“* Pokud žáci nebudou vědět, učitel nakreslí na tabuli dívku s vlasy v culíku. Dále si zopakují názvy oblečení (pomocí obrázků – tričko, šaty, ponožky, kalhoty atd.). Učitel ukazuje obrázky a žáci sborově odpovídají, o jaké oblečení se jedná. Učitel přehraje poslech dvakrát. Žáci podle poslechu hádají, která ze tří dívek je Ilke. Pro kontrolu řekne každý žák jednu větu o Ilke (např. Ilke má světlé vlasy).

Řešení: Ilke má ráda růžovou a červenou barvu. Ilke nosí růžové šaty. Má světlé vlasy a modré oči. Vlasy má svázané do dvou culíků. Ráda nosí hnědé boty a červené ponožky.

Cvičení s ikonou **.** (5 minut)

Žáci jsou rozděleni do dvojic. Každý si připraví popis svého kamaráda. Učitel vyvolá některé žáky, kteří svůj popis přečtou celé třídě. Popis mohou doplnit obrázky, které se pak vystaví ve třídě.

9 Pracovní list č. 2 – téma ZOO

1. Spoj klece a zvířata.

- Strašidlo Liberendo pustilo v noci zvířata. Zavři je zpět. Spoj klece a výběhy se zvířaty.

opice

tygr

papoušek

žirafa
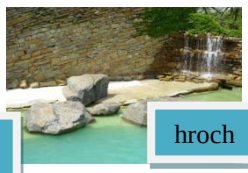
hroch

slon

lachtan
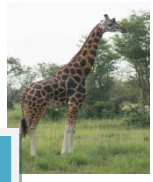

lev

2. Rozděl do tabulky.

• Pes • kočka • hroch • zajíc • morče • srna • tygr • jelen • křeček • opice • zebra • liška •

Zvířata doma	**morče**			
Zvířata v lese		**jelen**		
Zvířata v Zoo			**zebra**	

3. Vyplň křížovku.

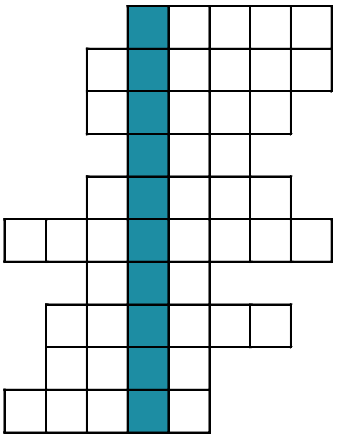

1. Pruhované zvíře v Zoo.
2. Kůň má čtyři ko….
3. Domácí zvíře (mňouká).
4. Král zvířat.
5. Žije v lese liš..
6. Žije v Zoo, má dva hrby.
7. Domácí zvíře (štěká).
8. Čert má rohy a jelen……
9. Kovová kl.. pro papouška.
10. Gorila a šimpanz jsou…..

4. Poslouchej a kresli cestu.

MAPA ZOO LIBEREC

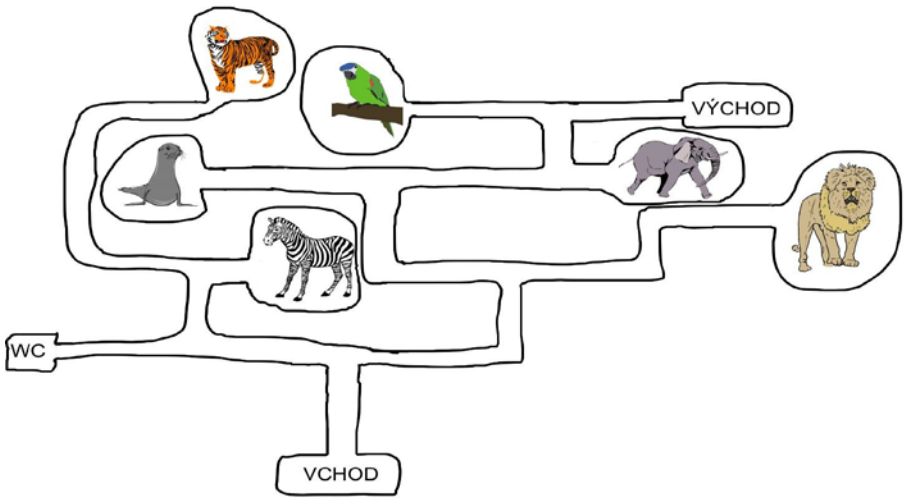

5. Zakryj text a poslouchej.

Zoologická zahrada v Liberci je nejstarší zoologická zahrada v České republice. V zoologické zahradě v Liberci je více než 170 druhů zvířat. Nejúspěšnější byl rok 1989. V tomto roce zoo navštívilo 460 000 návštěvníků. Nejvzácnější zvíře v zoo je bílý tygr.

Vstupenka do zoo stojí 100 Kč pro dospělé. Pro děti do 15-ti let stojí 50Kč.

6. Vyplň kvíz.

1. **Zoologická zahrada v Liberci je:**
   a) Nejstarší v České republice
   b) Nejmladší v České republice
   c) Nejnovější v České republice
2. **Zoologická zahrada v Liberci má:**
   a) 100 druhů zvířat
   b) 230 druhů zvířat
   c) Více než 170 druhů zvířat
3. **Nejúspěšnější byl rok:**
   a) 1919
   b) 1990
   c) 1989
4. **Nejvzácnější v ZOO Liberec je:**
   a) dvouhrbý velbloud
   b) bílý tygr
   c) somálský osel
5. **Vstupenka pro dospělé stojí:**
   a) 50 Kč
   b) 100 Kč
   c) 200 Kč
6. **Vstupenka pro děti stojí:**
   a) 100 Kč
   b) 50 Kč
   c) 70 Kč

7. Poslouchej a rozhodni, jestli souhlasí.

Ilke a strašidlo kupují vstupenky do Zoo Liberec.

a)	**Ilke platí 50 Kč.**	ANO	NE
b)	**Liberendo nesmí do Zoo.**	ANO	NE
c)	**Do Zoo nesmí psi.**	ANO	NE
d)	**Liberendo platí 100 Kč.**	ANO	NE
e)	**V Zoo je zákaz krmení zvířat.**	ANO	NE

8. Co se v zoo nesmí? Spoj značky a cedulky.

Zákaz krmení zvířat

Zákaz jízdy na kole

Zákaz vstupu se psem

Zákaz jízdy na kolečkových bruslích

Zákaz kouření

Byl/a jsi někdy v zoo?
Jaké je tvé oblíbené zvíře?
Máš doma nějaké zvíře?

9.1 Metodický postup ZOO

Organizace řízení učební činnosti: skupinová.

Organizace prostorová: školní třída.

Pomůcky: CD přehrávač, pracovní listy, pastelky, kartičky s obrázky zvířat, obrázek domu, lesa, zoo, obrázky se zákazy, obálka (pytlíček).

Klíčová slova: zvířata v zoo, zvířata v lese, zvířata doma, ZOO Liberec.

Cílová skupina: žáci cizinci (9–12 let), úroveň A1.

Gramatika: místní adverbia, stupňování adjektiv.

Cíl: rozšíření slovní zásoby – zvířata v zoo, v lese, doma, základní informace o ZOO Liberec.

Dílčí cíle: Na konci práce s tímto pracovním listem dokáže žák pojmenovat zvířata v lese, zoo a doma. Žák získá základní informace o ZOO Liberec.

Časový nárok: cca 110 min.

Učitel napíše doprostřed tabule slovo „ZOO“. Vyzve žáky, aby říkali, co je napadne, když se řekne toto slovo (brainstorming). Učitel píše slova, která žáky napadnou, na tabuli. Dále se učitel zeptá žáků: *„Jaká zvířata ze zoo znáte?“* Žáci říkají zvířata a učitel je píše na tabuli. Je důležité, aby na tabuli byla napsána i zvířata, která jsou použita na PL. Pokud je žáci nezmíní, napíše je na tabuli učitel (žáci mohou neznámá zvířata vyhledávat ve slovníku). Z brainstormingu se může rozvinout diskuze (zda už byli v zoo, jaké zvíře se jim líbí/nelíbí atd.). (15 minut)

cv. 1. Spoj klece a zvířata. (5 minut)

Cvičení začne krátkým úvodním textem. Učitel řekne: *„Liberendo pustilo v noci zvířata z klecí, zavři je zpět.*“ Žáci spojují obrázky a klece (u klecí je vždy název zvířete). Kontrola probíhá pomocí obrázků, kdy učitel ukazuje zvířata použitá ve cvičení a žáci skupinově odpovídají, co je to za zvíře.

cv. 2. Rozděl do tabulky. (15 minut)

Učitel si na tabuli připraví obrázky lesa, domu a zoo. Žákům do skupin rozdá obrázky zvířat (pes, kočka, hroch, zajíc, morče, srna, tygr, jelen, křeček, opice, zebra, liška). Ptá se žáků: „*Které zvíře žije v lese/zoo/doma?“* Žáci chodí k tabuli a obrázky přiřazují pod les/zoo/dům. Poté si zapíší zvířata do tabulky v pracovním listu.

Řešení:

Zvířata doma	**morče**	**pes**	**kočka**	**morče**
Zvířata v lese	**zajíc**	**jelen**	**srna**	**liška**
Zvířata v Zoo	**hroch**	**tygr**	**zebra**	**opice**

cv. 3. Vyplň křížovku. (20 minut)

Žáci vyplňují křížovku. Pokud křížovku neznají, učitel namaluje okýnka na tabuli a názorně vysvětlí, jak se doplňují písmenka. Zdůrazní, že v barevném poli bude tajenka. Vysvětlí slovo tajenka (slovo, které vyjde, až vyluští křížovku). Slova, která budou dělat problém, přeloží do němčiny nebo ukáže na obrázku či pantomimou. V křížovce jsou slovesa: *mňouká, štěká*. Učitel si může připravit další obrázky zvířat (kráva, ovce, kůň) a říci, jaké zvuky dělají. Mohou se porovnávat rozdíly mezi „českými a německými zvířaty“. Učitel dá žákům čas na vyplnění křížovky a potom se zeptá, jaké slovo vyšlo (zoo Liberec). Každý žák řekne jedno slovo z křížovky.

Řešení:

		Z	E	B	R	A	
	K	**O**	P	Y	T	A	
	K	**O**	Č	K	A		
		L	E	V			
	L	**I**	Š	K	A		
V	E	L	**B**	L	O	U	D
		P	**E**	S			
	P	A	**R**	O	H	Y	
	K	L	**E**	C			
O	P	I	**C**	E			

cv. 4. Poslouchej a kresli cestu. (20 minut)

Učitel před poslechem nakreslí na tabuli šipky vpravo, vlevo, rovně atd., aby si žáci zopakovali adverbia. Žáci si tyto šipky překreslí do sešitu. Ve cvičení se objevuje imperativ „JDI“ a „ODBOČ“. Není nutné, aby žáci uměli všechny formy imperativu. Učitel napíše na tabuli pouze infinitiv sloves (jít, odbočit). Poté mezi vykřičníky (!jdi! a !odboč!) napíše imperativy obou sloves. Názorně předvede, co slovesa znamenají (zahraje scénku atd.). Dále učitel musí vysvětlit slovo „KŘIŽOVATKA“ (může slovo přeložit do rodného jazyka nebo nakreslit na tabuli). Řekne žákům, ať poslouchají a kreslí do mapy cestu. Cílem je zjistit, kam cesta vede. Učitel má pro kontrolu

připravenou identickou mapu, kterou dá na tabuli a nakreslí do ní cestu. Poté se zeptá žáků, kam cesta vedla.

Řešení: Jsi u vchodu. Jdi rovně a pak odboč vpravo. Pak jdi rovně a na křižovatce odboč vlevo. Vidíš zebry. Na křižovatce odboč vpravo. Vidíš slony. Na křižovatce odboč vlevo. Jdi rovně. Na křižovatce odboč vlevo. Co vidíš?

Cesta žáky dovede k papouškovi, který jim bude v dalším cvičení vyprávět o zoo.

cv. 5. Zakryj text a poslouchej. (20 minut)

Učitel dá na tabuli obrázek papouška. Řekne žákům, že uslyší text o liberecké ZOO, který jim řekne papoušek. Učitel řekne žákům, ať si zakryjí text (nedívají se do pracovního listu) a poslouchají. Po prvním poslechu projde se žáky otázky z kvízu (**cvičení 6**). Společně si vysvětlí nejasná slova (učitel přeloží nebo žáci najdou ve slovníku). Poté pustí text znovu a žáci vyplňují kvíz. Žáci mohou nahlížet do textu v PL. Společně si kvíz zkontrolují (každý žák říká jednu odpověď).

Řešení: 1A, 2C, 3C, 4B, 5B, 6A.

cv. 7. Poslouchej a rozhodni, jestli souhlasí. (10 minut)

Učitel uvede poslech. Řekne žákům, že Liberendo a Ilke jdou do zoo Liberec a kupují si vstupenky. Žáci poslouchají dialog a zatrhávají políčka ano/ne, podle toho zda informace souhlasí nebo nesouhlasí. Učitel text pustí dvakrát. Poté společně zkontrolují. Jako zpestření si žáci mohou zahrát podobný dialog ve dvojici a poté předvést třídě.

Řešení:

Ilke: Dobrý den.
Pokladní: Dobrý den, co si přejete?
Ilke: Dvě vstupenky do zoo.
Pokladní: Pro tebe a kamaráda?
Ilke: Ano, jedno dítě a jeden dospělý.
Ilke: Kolik stojí?
Pokladní: Vstupenka pro děti stojí 50Kč a pro dospělé 100Kč.
Ilke: Dobře, tady je 150Kč.
Pokladní: Máte psa?
Ilke: Ne, nemáme.
Pokladní: Do zoo nesmí pes a také je tu zákaz krmení zvířat.
Ilke: Dobře. Děkujeme. Nashledanou.
Pokladní: Nashledanou.

cv. 8. Co se v zoo nesmí? Spoj značky a cedulky. (10 minut)

Učitel napíše na tabuli slovo ZÁKAZ a zeptá se žáků, co toto slovo znamená. Má připravené obrázky různých zákazů (zákaz vjezdu, kouření atd.), které dává na tabuli. Poté řekne: „*Co se nesmí v zoo?*“ Studenti říkají své nápady a učitel píše na

tabuli (pokud žáci zákazy říkají ve svém rodném jazyce, učitel překládá). Závěrem spojí zákazy s obrázky v pracovním listu. Kontrola probíhá tak, že učitel napíše zákazy z PL na tabuli, rozdá žákům obrázky se zákazy a oni chodí a dávají obrázky ke slovům.

Cvičení s ikonou **.** (5 minut)

Studenti si losují otázky z obálky a odpovídají na ně. Variantou může být, že se studenti ptají mezi sebou. Jeden se zeptá, druhý odpoví.

10 Pracovní list č. 3 – téma Ještěd

1. Spoj obrázky a slova.

1) VLAK
2) LANOVKA
3) AUTOBUS
4) TRAMVAJ
5) LETADLO
6) MOTORKA
7) KOLO
8) METRO
9) AUTO

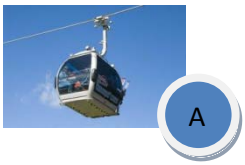
A

B

C

D

E

F

G

H

I

Jaké znáš dopravní prostředky?

2. Najdi, kam vede cesta.

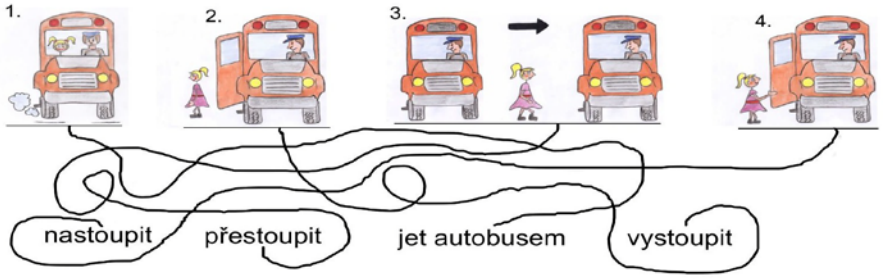

3. Poslouchej dialog a doplň.

Ilke a Liberendo jedou na výlet na Ještěd.

Ilke: Dnes jedeme _____.
Liberendo: A kam?
Ilke:_____.
Liberendo: Co je to Ještěd?
Ilke: Ještěd je_____.
Liberendo:Nechci šplhat na horu.
Ilke: Neboj, jedeme tramvají a_____.
Liberendo: To je dobře.
Ilke: Utíkej, přijíždí tramvaj_____.
Liberendo: Stihli jsme to.
Ilke: Zastávka Dolní Hanychov,_____.
Liberendo: A kde je lanovka?
Ilke: Musíme kousek_____.
Liberendo: Dobře.
Ilke: Už jsme tady, lanovka odjíždí_____.
Liberendo: Jedeme, to je ale výška.
Ilke: A jsme tady.

4. Zakryj text a poslouchej.

Na Ještědu potká Liberendo kamarádku, strašidlo Ještědku. Ještědka vypráví o Ještědu.

Ještěd je nejvyšší hora Ještědského hřbetu. Měří 1012 m.n.m. Je to hlavní symbol města Liberce. Často se objevuje na pohlednicích. Na vrcholu hory je hotel. Tento hotel má stejné jméno jako hora Ještěd. Slavnostní otevření hotelu se konalo v roce 1973. Věž hotelu je vysoká 90 metrů a slouží také jako televizní vysílač. Architekt byl Karel Hubáček. Z vrcholu hory Ještěd je vidět na všechny světové strany. V zimě se na Ještědu lyžuje a v létě jezdí na kole.

5. Vyplň kvíz.

1. **Kolik metrů měří hora Ještěd?**
   a) 1000 metrů
   b) 1012 metrů
   c) 1020 metrů
2. **Jak je vysoká věž hotelu?**
   a) 60 metrů
   b) 80 metrů
   c) 90 metrů
3. **Co je na vrcholu hory?**
   a) Hotel
   b) Dům
   c) Rozhledna
4. **Kdo je architektem Ještědu?**
   a) Karel Hubáček
   b) Karel Hrbáček
   c) Karel Habáček
5. **Kdy se hotel otevřel?**
   a) 1973
   b) 1983
   c) 1993
6. **Věž slouží také jako:**
   a) televizní vysílač
   b) letiště
   c) vesmírná stanice

10.1 Metodický postup Ještěd

Organizace řízení učební činnosti: skupinová.

Organizace prostorová: školní třída.

Pomůcky: CD přehrávač, pracovní listy, obrázky dopravních prostředků, obrázek Ještědu, obrázky jet autobusem/tramvají/metrem, letět letadlem, přestoupit, vystoupit, nastoupit, obrázek Ještědky.

Klíčová slova: dopravní prostředky, Ještěd.

Cílová skupina: žáci cizinci (9–12 let), úroveň A1.

Gramatika: časování sloves jet, nastoupit, přestoupit, vystoupit (prézens).

Cíl: rozšíření slovní zásoby – dopravní prostředky, základní informace o Ještědu.

Dílčí cíle: Na konci práce s tímto pracovním listem, dokáže žák pojmenovat dopravní prostředky. Žák získá základní informace o Ještědu.

Časový nárok: cca 60 min.

cv. 1. Spoj obrázky a slova. (15 minut)

Učitel se zeptá žáků: „*Jaké dopravní prostředky znáte?*“ Pokud neznají spojení dopravní prostředky, dá učitel na tabuli obrázky (autobus, auto atd.). S pomocí těchto obrázků si žáci uvědomí, co znamená spojení dopravní prostředky. Učitel vyzve žáky, ať říkají dopravní prostředky, které znají (pokud je neví v češtině, učitel přeloží nebo je žáci najdou ve slovníku). Učitel dává obrázky na tabuli a píše pod ně české názvy. Dopravní prostředky, které nezazní, řekne učitel. Poté žáci spojí obrázky a slova na pracovním listu. Kontrola probíhá společně. Každý žák řekne jednu správnou odpověď.

Řešení: 1D, 2A, 3B, 4G, 5E, 6H, 7I, 8F, 9C.

cv. 2. Najdi, kam vede cesta. (15 minut)

Toto cvičení slouží k zopakování pojmů: jet autobusem, nastoupit, přestoupit, vystoupit. Žáci pouze spojují obrázky a slova (bludiště). Učitel pak napíše na tabuli fráze: jet autobusem, tramvají, metrem, letět letadlem, nastoupit, přestoupit, vystoupit a rozdá žákům do skupin obrázky. Zástupce skupiny chodí k tabuli a jednotlivé obrázky dává ke správným názvům.

Učitel může položit otázku: „*Jak jezdíš do školy?*“ Každý žák odpoví celou větou: „ *Do školy jezdím tramvají/metrem/autem/autobusem*.“ Tímto způsobem si frázi upevní.

Řešení:

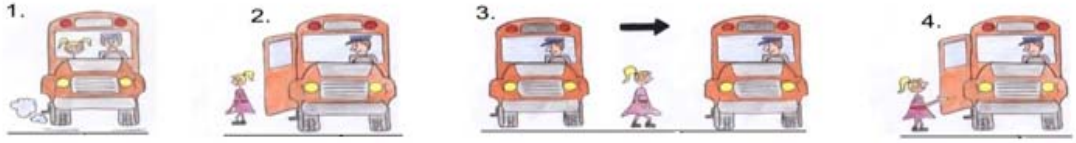

jet autobusem vystoupit přestoupit nastoupit

cv. 3. Poslouchej dialog a doplň. (15 minut)

Učitel dá na tabuli obrázek Ještědu. Zeptá se žáků: „*Znáte Ještěd?“ „Byli jste někdy na Ještědu?*“ Pokud bude nějaký žák Ještěd znát, může se učitel ptát (co tam dělal – byl na výletě, lyžoval atd.). Jestliže žádný žák na Ještědu nebyl, uvede učitel poslech: „*Ilke a Liberendo jedou na výlet na Ještěd, poslechněte si dialog a doplňte vynechaná místa*.“ Žáci poslouchají dialog a doplňují vynechaná místa. Učitel pouští dialog dvakrát. Pro kontrolu učitel určí Ilke a Liberenda, kteří dialog předvedou. Na konci cvičení se učitel může zeptat: *„Co je Ještěd?“* Žáci by na základě poslechu měli odpovědět, že hora.

Řešení:

Ilke: Dnes jedeme na výlet.
Liberendo: A kam?
Ilke: Na Ještěd.
Liberendo: Co je to Ještěd?
Ilke: Ještěd je hora.
Liberendo: Nechci šplhat na horu.
Ilke: Neboj, jedeme tramvají a lanovkou.
Liberendo: To je dobře.
Ilke: Utíkej, přijíždí tramvaj číslo 3.
Liberendo: Stihli jsme to.
Ilke: Zastávka Dolní Hanychov, vystupujeme.
Liberendo: A kde je lanovka?
Ilke: Musíme kousek pěšky.
Liberendo: Dobře.
Ilke: Už jsme tady, lanovka odjíždí za 5 minut.
Liberendo: Jedeme, to je ale výška.
Ilke: A jsme tady.

cv. 4. Zakryj text a poslouchej. (15 minut)

Učitel uvede poslech: *„Ilke a Liberendo potkali na Ještědu kamarádku Ještědku. Ještědka vypráví o Ještědu.“* Učitel může dát na tabuli obrázek Ještědky. Učitel přehraje žákům text.

Po prvním poslechu projde se žáky otázky z kvízu (**cvičení 5**). Společně si vysvětlí nejasná slova (učitel přeloží nebo je žáci najdou ve slovníku). Poté pustí text znova a žáci vyplňují kvíz. Společně si kvíz zkontrolují (každý žák říká jednu odpověď).

Na závěr si mohou ve skupinách namalovat Ještěd a napsat k němu informace, které se dozvěděli.

Řešení: 1A, 2C, 3A, 4A, 5A, 6A.

11 Pracovní list č. 4 – téma Radnice v Liberci

1. Přiřaď slova a obrázky.

1. **CHATA**
2. **RADNICE**
3. **PANELÁK**
4. **ŘADOVÝ DŮM**
5. **RODINNÝ DŮM**
6. **KOSTEL**

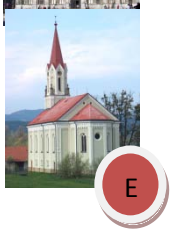

Kde bydlíš?

2. Poslouchej.

Rytíř vypráví o radnici. Doplň text.

Radnici postavili v roce 1888_____. Libereckou radnici navrhl _____architekt, proto vzhledem připomíná radnici vídeňskou. Zajímavá je _____vysoká hlavní věž, kterou zakončuje_____. Liberecká radnice je jednou z nejvzácnějších architektonických památek města Liberce.

3. Odpověz na otázky.

Kdy postavili radnici? _____ .
Jaké radnici se liberecká radnice podobá? _____ .
Jak je vysoká radniční věž? _____ .
Co je na vrcholu věže? _____ .

4. Spoj obchody na náměstí s výrobky.

dort
salám
tužka
růže
šampón
chleba

5. Rozhodni, co nepatří do řady a proč?

šunka – salám – párek – rohlík
šampón – mýdlo – dort – parfém
tulipán – houska – růže – narcis
chleba – rohlík – sukně – houska
banán – pero – tužka – guma

6. Poslouchej a uspořádej dialog.

a) Dobrý den!

b) Co si přejete?

c) Dobrý den!

d) Děkuju.

e) Ještě něco?

f) Na shledanou.

g) Prosím, tady jsou dva rohlíky a jeden chleba.

h) Dejte mi prosím dva rohlíky a jeden chleba.

ch) To je všechno.

i) Na shledanou.

7. Poslouchej a doplň.

Před libereckou radnicí se každý rok konají tradiční vánoční trhy.

Tradiční _____začínají 13. prosince na náměstí před libereckou radnicí. Stojí zde _____s různým zbožím. Prodejci nabízejí med, sýry, hrníčky, polštářky, _____, vánoční vůně. Na vánočních trzích nechybí ani jídlo a pití. Zahřeje nás _____nebo svařák. Hlad zažene klobása nebo_____. Vánoční atmosféru zpříjemňují_____, které zní na náměstí.

8. Poslouchej a seřaď text vánoční koledy.

Tichá noc, svatá noc
Jala lid v blahý klid.
Dvé jen srdcí tu
v Betlémě bdí,

Zpod zlaté řasy k nám vyzírá, že nám až srdečko plá, vstříc mu vděčně plá.

Tichá noc, svatá noc!
Ježíšku na líčku boží
láska si s úsměvem
hrá.

Tichá noc, svatá noc!
Co anděl vyprávěl,
přišel s jasností
v pastýřův stan, zní již
z výsosti, z všech země
stran:

Vám je dnes spasitel dán přišel Kristus pán.

Hvězdy při svitu u jeslí dlí,
V nichž malé děťátko spí, v nichž malé děťátko spí.

Zazpívejte si. Znáš tuto koledu i ve svém jazyce? Máte i u vás vánoční trhy?

11.1 Metodický postup Radnice v Liberci

Organizace řízení učební činnosti: skupinová.

Organizace prostorová: školní třída.

Pomůcky: CD přehrávač, pracovní listy, kartičky s obrázky budov, kartičky s obrázky potravin, obrázek radnice, obrázky rytířů.

Klíčová slova: budovy, radnice v Liberci, nakupování.

Cílová skupina: žáci cizinci (9–12 let), úroveň A1.

Gramatika: lokativ místa (bydlím v…, v papírnictví/řeznictví/květinářství koupím…), koupit+akuzativ.

Cíl: rozšíření slovní zásoby – obchody (nákup), budovy, základní informace o liberecké radnici.

Dílčí cíle: Na konci práce s tímto pracovním listem dokáže žák pojmenovat budovy a obchody. Žák získá základní informace o liberecké radnici. Žák umí vést dialog při nákupu. V jednoduchých větách dokáže popsat, co si v uvedených obchodech může koupit.

Časový nárok: cca 50 min.

cv. 1. Přiřaď slova a obrázky. (15 minut)

Učitel dá na tabuli obrázky domů (budov) a zeptá se žáků, jestli nějaké budovy, které jsou na obrázku, znají. Pokud nějaké budovy znají, učitel slovo napíše k obrázku. Pokud nebudou vědět, napíše je učitel na tabuli a žáci si slova, která nevědí, zapíší do sešitu. Poté si udělají cvičení v pracovním listu. Společně zkontrolují (učitel vyvolává jednotlivé žáky a ti odpovídají).

Řešení: 1A, 2B, 3D, 4F, 5C, 6E.

Cvičení s ikonou **.** (5 minut)

Učitel napíše na tabuli frázi: „*Bydlím v rodinném domě/paneláku/řadovém domě…* .“ Učitel se ptá každého žáka, kde bydlí (rodinný dům, panelák atd.). Obměnou může být, že se žáci ptají sebe navzájem.

cv. 2. Poslouchej a doplň text. (15 minut)

Učitel dá na tabuli obrázek liberecké radnice. Zeptá se žáků: „*Víte, co je radnice?*“ „*Máte ve vašem městě také radnici?*“ „*Kde stojí radnice?*“ Tyto otázky může

nastříhat a žáci si je mohou losovat. Na obrázku liberecké radnice bude i rytíř, který je na vrcholu věže. Učitel vysvětlí pojem rytíř (bude mít připravené obrázky rytířů). Učitel řekne: *„Rytíř vypráví o liberecké radnici, poslouchejte a doplňte.“* Poté pustí žákům text o liberecké radnici a oni doplní vynechaná místa (text je puštěn dvakrát). Kontrola probíhá společně (každý žák přečte jednu větu).

Řešení: Radnici postavili v roce 1888–1893. Libereckou radnici navrhl vídeňský architekt, proto vzhledem připomíná radnici vídeňskou. Zajímavá je 65 metrů vysoká hlavní věž, kterou zakončuje socha rytíře. Liberecká radnice je jednou z nejvzácnějších architektonických památek města Liberce.

cv. 3. Odpověz na otázky. (5 minut)

Toto cvičení slouží, jako kontrola porozumění poslechu. Žáci samostatně odpoví na otázky. Učitel vyvolává jednotlivé žáky, kteří odpoví na otázku.

Řešení: Kdy postavili libereckou radnici? V roce 1888–1893.

Jaké radnici se liberecká radnice podobá? Podobá se vídeňské radnici.

Jak je vysoká radniční věž? Radniční věž je vysoká 65 metrů.

Co je na vrcholu věže? Na vrcholu věže je socha rytíře (rytíř).

cv. 4. Spoj obchody a výrobky. (15 minut)

Učitel se zeptá: „*Jaké obchody znáte?*“ Žáci říkají názvy obchodů, které znají a učitel je píše na tabuli. Na tabuli jsou rozmístěny obrázky potravin a různých jiných výrobků (tužka, šampón atd.). Poté, co žáci řeknou názvy obchodů, přiřadí k nim společně obrázky potravin. Učitel napíše na tabuli: „*V potravinách/ v drogerii/ můžu koupit…, ale v řeznictví/pekařství/květinářství… můžu koupit*.“ Následně žáci spojí obchody a výrobky. Kontrola probíhá tak, že každý žák řekne jednu větu, např.: „*V papírnictví můžu koupit tužku a….*“, spolužák řekne, co ještě může koupit v papírnictví.

Řešení: šampón – drogerie, salám – řeznictví, cukrárna – dort, ovoce a zelenina – rajče, papírnictví – tužka, pekařství – chleba.

cv. 5. Rozhodni, co nepatří do řady a proč. (5 minut)

Toto cvičení slouží hlavně k rozšíření slovní zásoby k danému tématu. Každý žák řekne, co do řady nepatří a proč. „*Do řady nepatří rohlík, rohlík koupím v pekařství.*“ – tento vzor napíše učitel na tabuli.

Řešení:

šunka – salám – párek – rohlík

šampón – mýdlo – dort – parfém

tulipán – houska – růže – narcis

chleba – rohlík – sukně – houska

banán – pero – tužka – guma

cv. 6. Poslouchej a uspořádej dialog. (10 minut)

V tomto cvičení si žáci nacvičí dialog při nakupování. Učitel jim pustí text a žáci srovnají dialog, jak jde za sebou. Poté si dialog ve dvojicích zahrají. Učitel jim zadá, co budou nakupovat (šunku a párky atd.). Každá dvojice svůj dialog předvede.

Řešení: Dobrý den.

Dobrý den.

Co si přejete?

Dejte mi prosím dva rohlíky a jeden chleba.

Prosím tady jsou dva rohlíky a jeden chleba.

Děkuju. Ještě něco?

To je všechno.

Na shledanou.

Na shledanou.

cv. 7. Poslouchej a doplň. (15 minut)

Významnou událostí před libereckou radnicí jsou každoroční vánoční trhy. Učitel dá na tabuli obrázky z vánočních trhů atd. Zeptá se žáků, zda také mají vánoční trhy, jestli na ně chodí. Co si tam kupují atd. Učitel řekne: *„Před libereckou radnicí jsou každý rok vánoční trhy, poslouchejte a doplňte.“* Poté pustí text a žáci doplňují vynechaná místa. Kontrola probíhá společně (každý žák přečte jednu větu). Nejasná slova mohou být přeložena do němčiny nebo má učitel připraveny obrázky (stánky, medovina, bramborák).

Řešení: Tradiční Vánoční trhy začínají 13. prosince na náměstí před libereckou radnicí. Stojí zde stánky s různým zbožím. Prodejci nabízejí med, sýry, hrníčky, polštářky, vánoční ozdoby, vánoční vůně. Na vánočních trzích nechybí ani jídlo a pití. Zahřeje nás medovina nebo svařák. Hlad zažene klobása nebo bramborák. Vánoční atmosféru zpříjemňují vánoční koledy, které zní na náměstí.

cv. 8. Poslouchej a seřaď text vánoční koledy. (15 minut)

Zpestření hodiny je poslech a zpěv vánoční koledy *Tichá noc, svatá noc.* Žáci si koledu poslechnou a seřadí text, jak jde po sobě. Koleda jim jistě bude známá z němčiny *Stille Nacht, heilige Nacht*, proto si ji můžou zazpívat (v němčině nebo češtině).

Řešení:

Tichá noc, svatá noc

jala lid v blahý klid.

Dvé jen srdcí tu v Betlémě bdí,

hvězdy při svitu u jeslí dlí,
v nichž malé děťátko spí,
v nichž malé děťátko spí.

Tichá noc, svatá noc!
Co anděl vyprávěl,
přišel s jasností v pastýřův stan,
zní již z výsosti, z všech země stran:
Vám je dnes spasitel dán
přišel Kristus pán

Tichá noc, svatá noc!
Ježíšku na líčku
boží láska si s úsměvem hrá,
zpod zlaté řasy k nám vyzírá,
že nám až srdečko plá,
vstříc mu vděčně plá.

12 Pracovní list č. 5 – téma Zimní sporty v Liberci

Jaké znáš zimní sporty?
Co děláš za sport?

1. Rozděl sporty na zimní a letní.

zimní sporty	letní sporty

hokej, fotbal, bruslení, plavání, tenis, volejbal, lyžování, basketbal, snowboarding

2. Zakryj text a poslouchej.

Ilke, Liberendo a jejich kamarádka Ještědka si povídají o sportech.

Ilke: Často a ráda chodím do bazénu plavat.

Liberendo: Já také rád sportuju, hraju fotbal a hokej.

Ještědka: Já sport nemám ráda. Občas zajdu na Ještěd lyžovat.

Ilke: Také ráda lyžuju. Můžeme jít někdy společně. Půjdeš také Liberendo?

Liberendo: Ano. Vezmu si snowboard.

Ještědka: Dobře. Můžeme jít zítra od 13 hodin na odpolední lyžování.

Ilke a Liberendo: Dobře. Už se těšíme.

3. Vyplň tabulku.

	Ilke	Liberendo	Ještědka
fotbal			
hokej			
lyžování			
plavání			
snowboarding			

Kde můžeš v zimě v Liberci sportovat?

TIPSPORT ARENA • ***Co můžeš dělat v Tipsport areně?***

4. Poslechni si text.

V Tipsport areně Liberec si můžeš na tenisových kurtech zahrát tenis. Můžeš se přihlásit do hokejového týmu Bílých tygrů a zahrát si hokej. Jsou tu čtyři moderní squashové kurty a spoustu dalších sportovních možností. V Tisport areně není plavecký bazén ani možnost lyžování.

5. Označ, které sporty můžeš/nemůžeš v Tipsport areně Liberec dělat.

ano - ne

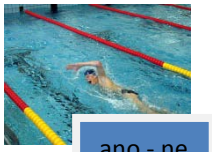

ano - ne

ano - ne

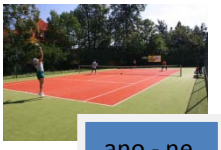

ano - ne

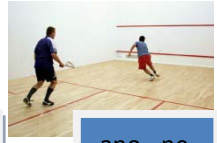

ano - ne

6. Poslouchej dialog a doplň.

Ilke a Liberendo jdou lyžovat na Ještěd. Kupují si vstupenku.

Ilke a Liberendo: Dobrý den.

Pokladní: Dobrý den, co si přejete?

Ilke: Chtěli bychom _____na lyžařský vlek.

Pokladní: Pro děti nebo_____?

Ilke: Jedno dítě.

Liberendo: A jeden_____.

Pokladní: Chcete jít lyžovat_____?

Ilke: Je možné i déle?

Pokladní: Ano, odpolední vstupenka_____.

Ilke: Dobře, chceme odpolední vstupenku.

Pokladní: Dohromady_____.

Ilke a Liberendo: Děkujeme.

7. Poslouchej a zakryj text.

V Liberci je známý hokejový klub Bílí tygři. Poslechni si o něm základní informace.

Hokejový klub vznikl v Liberci už v roce 1956. Měl mnoho názvů: HC Lokomotiva, HC Tatran, HC Stadion. V srpnu 2000 dostal klub název HC Bílí tygři Liberec. Mají nová loga, dresy i způsob hry. Maskotem klubu je velký bílý tygr. Hlavní klubové barvy jsou modrá a bílá. Od roku 2002 hrají Bílí Tygři nejvyšší českou hokejovou soutěž – Tipsport Extraligu. V roce 2006/2007 extraligu vyhráli. Vstupenka stojí od 110 Kč do 290 Kč.

8. Vyplň kvíz.

1. **Kdy vznikl hokejový klub Bílí Tygři?**
   a) 1956
   b) 1966
   c) 1977
2. **Kdo je maskotem klubu?**
   a) Lev
   b) Tygr
   c) Puma
3. **Jaké jsou klubové barvy?**
   a) Černá a bílá
   b) Modrá a bílá
   c) Červená a bílá
4. **Jakou soutěž Bílí tygři hrají?**
   a) 1. Ligu
   b) 2. Ligu
   c) Extraligu
5. **V jakém roce extraligu vyhráli?**
   a) 2005/2006
   b) 2007/2008
   c) 2006/2007
6. **Kolik stojí vstupenka?**
   a) Od 110 Kč do 290 Kč
   b) Od 210 Kč do 390 Kč
   c) Od 150 Kč do 250 Kč

12.1 Metodický postup Zimní sporty v Liberci

Organizace řízení učební činnosti: skupinová.

Organizace prostorová: školní třída.

Pomůcky: CD přehrávač, pracovní listy, obrázky sportů, pytlíček (obálka), obrázek bílého tygra.

Klíčová slova: sport, Tipsport arena Liberec, lyžařský areál Ještěd.

Cílová skupina: žáci cizinci (9 – 12 let), úroveň A1.

Gramatika: mít rád + akuzativ, modální sloveso moci (prézens).

Cíl: rozšíření slovní zásoby – sport (žák dokáže pojmenovat svůj oblíbený sport), základní informace o lyžařském areálu Ještěd, hokejovém klubu Bílí Tygři Liberec a Tipsport areně Liberec.

Dílčí cíle: Na konci práce s tímto pracovním listem dokáže žák pojmenovat letní a zimní sporty. V jednoduchých větách dokáže popsat, jaký sport rád provozuje. Žák získá základní informace o lyžařském areálu Ještěd, hokejovém klubu Bílí Tygři Liberec a Tipsport areně Liberec.

Časový nárok: cca 80 min.

Cvičení s ikonou **.** (5 minut)

Učitel si připraví otázky do pytlíčku a zároveň obrázky různých sportů na tabuli. Žáci si losují otázky a odpovídají na ně. Učitel dává obrázek sportu, který řeknou na tabuli.

cv. 1. Rozděl sporty na zimní a letní. (5 minut)

Žáci mají za úkol rozdělit zimní a letní sporty do tabulky. Jako pomůcka jim budou sloužit obrázky sportů, které dal učitel na tabuli. Kontrola probíhá společně, každý žák řekne jeden sport a zařadí ho mezi letní, nebo zimní sporty.

Řešení:

zimní sporty	letní sporty
hokej	fotbal
bruslení	plavání
lyžování	tenis
snowboarding	volejbal
	basketbal

cv. 2. Zakryj text a poslouchej. (15 minut)

Učitel uvede poslech: *„Ilke, Liberendo a Ještědka si povídají o sportech, poslouchej a doplň text.“* Upozorní žáky, že si mají zakrýt text. Poté přehraje žákům dialog. Text bude puštěn dvakrát. Poté vyplní tabulku (**cvičení 3**). Pro kontrolu se učitel ptá: *„Co dělá ráda Ilke/Liberendo/Ještědka?“* Vyvolává jednotlivé žáky. Každý žák může odpovědět, jaký je jeho oblíbený sport.

Řešení:

Ilke	**Liberendo**	**Ještědka**
plavání	**fotbal**	**lyžování**
lyžování	**hokej**	
	snowboarding	

cv. 4. Poslechni si text. (15 minut)

Žáci se seznámí s možnostmi trávení volného času v Liberci v zimě. Jednou z možností je Tipsport arena Liberec. Učitel se zeptá: „*Znáte Tipsport arenu Liberec?*“ Pravděpodobně ji nikdo znát nebude. Učitel dá na tabuli obrázek Tipsport areny Liberec a vysvětlí, že je to budova, kde se provozují různé sporty. Učitel si připraví obrázky ze cvičení 5. Ukazuje je žákům a ptá se: *„Co je na obrázku?“* Žáci odpovídají. Učitel se pomocí této aktivity ujistí, zda sporty znají. Poté pustí poslech a řekne žákům, ať zakroužkují, zda se tyto sporty dají v Tipsport areně Liberec provozovat nebo ne (**cvičení 5**). Po druhém poslechu se cvičení společně zkontroluje. Žáci řeknou, že v areně nelze lyžovat a plavat. Učitel se zeptá: „*Kde můžete plavat a kde můžete lyžovat?*“ Žáci odpoví, že v bazénu se plave a na horách se lyžuje. Pokud neví, učitel napíše na tabuli.

cv. 6. Poslechni si rozhovor a doplň vynechaná místa. (15 minut)

Učitel se znovu zeptá: „*Kde můžete lyžovat?*“ Žáci odpoví, že na horách. Učitel na tabuli nakreslí Jizerské hory – údolí – Lužické hory s Ještědem. Na nákresu vysvětlí žákům, že Liberec obklopují Jizerské a Lužické hory. Poté pustí poslech o lyžařském areálu Ještěd. Žáci poslouchají a doplňují vynechaná místa. Učitel zvolí pokladní, Liberenda a Ilke a ti pak pro kontrolu dialog přečtou. Mohou následovat otázky, jestli už byli lyžovat na Ještědu atd.

Řešení:

Ilke a Liberendo: Dobrý den.

Pokladní: Dobrý den, co si přejete?

Ilke: Chtěli bychom dvě vstupenky na lyžařský vlek.

Pokladní: Pro děti nebo pro dospělé?

Ilke: Jedno dítě.

Liberendo: A jeden dospělý.

Pokladní: Chcete jít lyžovat na hodinu?

Ilke: Je možné i déle?

Pokladní: Ano, odpolední vstupenka od 14 do 17 hodin.

Ilke: Dobře, chceme odpolední vstupenku.

Pokladní: Dohromady 300 Kč.

Ilke a Liberendo: Děkujeme.

cv. 7. Zakryj text a poslouchej. (20 minut)

Učitel se zeptá, jestli někdo hraje hokej. Pokud ano, může se dále ptát (jak se jmenuje jeho hokejový klub, jak dlouho hokej hraje atd.). Pokud ne, řekne učitel, že v liberecké Tipsport areně hrají hokej Bílí Tygři Liberec a že jejich maskotem je bílý tygr a ten jim řekne něco o hokejovém klubu. Vysvětlí slovo maskot, jako symbol hokejového klubu a ukáže obrázek. Poté pustí text o bílých tygrech Liberec. Text je poměrně složitý, takže pokud žáci nebudou vědět, mohou se dívat do textu. Každý žák přečte jednu otázku z kvízu a odpoví na ni.

Řešení: 1A, 2B, 3B, 4C, 5C, 6A.

13 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo pojednat o využití poslechu s porozuměním ve výuce češtiny jako cizího jazyka a vytvořit pracovní listy obsahující poslechové aktivity. Význam poslechu s porozuměním nesmí být v počátečních fázích výuky cizího jazyka opomíjen. Studenti díky poslechu nejen pochopí obsah sdělení, ale také cvičí svůj sluch. Učí se vnímat, jak artikulační tak prozodické prvky cizího jazyka. Poslech umožňuje zlepšovat ústní projev a hlasité čtení. Prostřednictvím poslechu se student seznamuje se životem v cizích zemích a reáliemi (historie, politika, zeměpis, literatura, kultura).

V teoretické části jsem rozebrala cíle výuky cizích jazyků. Objasnila jsem pojem poslechu s porozuměním. Vysvětlila jsem problematiku požadavků na dovednost poslechu. Dále jsem se zmínila o formách poslechu s porozuměním. Jednu kapitolu jsem věnovala obtížím při poslechu a jejich příčinám. Zabývala jsem se také výběrem poslechových materiálů pro výuku a metodickým postupem při volbě poslechových cvičení.

Praktická část vycházela z mé návštěvy německé základní školy v Jonsdorfu, kde je český jazyk zahrnut do rozvrhu. Problémem je zde nedostatečná motivace žáků k osvojování českého jazyka. Mým cílem bylo žáky motivovat pracovními listy s regionální tématikou blízkého Liberce. Vytvořila jsem pět pracovních listů s následujícími tématy: seznámení, ZOO, Ještěd, radnice v Liberci, zimní sporty v Liberci. Všechny pracovní listy provází postavy dívka Ilke a strašidlo Liberendo. Pracovní listy jsou vhodně koncipovány pro zahraniční žáky od devíti let. Volila jsem různé typy cvičení provázené obrázky, které přispívají k atraktivitě výuky.

Přínosem bakalářské práce je možnost využití pracovních listů na workshopech, které základní škola v Jonsdorfu pořádá. Pro učitele jsem každý list opatřila podrobným metodickým komentářem, který usnadňuje jeho praktické využití. Žáci se pomocí těchto pracovních listů zábavnou formou seznámí s Libercem a zároveň obohatí svou slovní zásobu. Během vzniku této bakalářské práce nebyla možnost pracovní listy otestovat ve výuce. Pracovní listy však byly shlédnuty vyučující ze základní školy v Jonsdorfu, která souhlasila s jejich využitím na workshopech. Workshopy se budou konat během následujícího školního roku.

14 Seznam použitých zdrojů

Primární literatura

ANTOŠOVÁ, Jarmila a kol. *Třesky plesky, uč se česky*. Dresden: Freistaat Sachsen, 2007.

BENEŠ, Eduard a kol. *Metodika cizích jazyků*. 1. vyd. Praha: SPN, 1971.

HENDRICH, Josef. Poslech s porozuměním cizojazyčnému ústnímu projevu. *Cizí jazyky*. 1992/1993, roč. 36, č. 9–10, s. 322–323.

HENDRICH, Josef. *Didaktika cizích jazyků*. 1. vyd. Praha: SPN, 1988.

HRDLIČKA, Milan. *Cizí jazyk čeština*. 1. vyd. Praha: ISV, 2002.

CHODĚRA, Radomír. *Didaktika cizích jazyků na přelomu staletí*. 1. Vyd. Praha: Academia, 2006.

PERCLOVÁ, Radka. Poslech s porozuměním – aktivní, tvořivá činnost. *Cizí jazyky*. 1996/1997, roč. 40. č. 1–2. s. 3.

PODRÁPSKÁ, Kamila. *Kapitoly z lingvodidaktiky německého jazyka*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008.

RIES, Lumír. *Auditivní a audioorální metody ve vyučování jazyků*. 1. vyd. Praha: SPN, 1980.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006.

Elektronické zdroje

HANZLOVÁ, Pavla. *Text a jeho využití ve výuce češtiny jako cizího jazyka* [diplomová práce] [online]. Praha: Karlova univerzita, Filozofická fakulta, 2005. [cit. 14. 2. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.auccj.cz/starestranky/obr/diplomka1.pdf>.

Sekundární literatura

ČADSKÁ, Milada a kol. *Čeština jako cizí jazyk: úroveň A2*. 1. vyd. [Praha]: Česko: MŠMT ČR, 2005.

HÁDKOVÁ, Marie a kol. *Čeština jako cizí jazyk: úroveň A1*. 1. vyd. [Praha]: Česko: MŠMT ČR, 2005.

CHODĚRA, Radomír. *Výuka cizích jazyků na prahu nového století*. 1. Vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 1999.
PÝCHOVÁ, Iva. Ke komunikativní metodě výuky cizích jazyků I. *Cizí jazyky*. 1996/1997, roč. 40. č. 3–4. s. 39–41.
PÝCHOVÁ, Iva. Ke komunikativní metodě výuky cizích jazyků II. *Cizí jazyky*. 1996/1997, roč. 40. č. 5–6. s. 75–76.
ROUBALOVÁ, Eva. Výuka reálií – neodmyslitelná součást cizojazyčné výuky. *Bohemistyka*. 2006, roč. 2006. č. 3. s. 193–197.
ŠEBESTA, Karel. *Od jazyka ke komunikaci*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1999.
ZAJÍCOVÁ, Pavla. Poslech rozhlasu a budování autonomních učebních strategií. *Cizí jazyky*. 1994/1995, roč. 38. č. 1. s. 7–12.

Seznam obrázků

Auto [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.extrainzerce.eu/galerie/annonce52597/honda3.jpg>.
Autobus [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.autobusovenoviny.cz/image/83/prvni-autobus-dle-normy-eev-dodala-do-belgie-skupina-irisbus-iveco.jpg>.
Čert [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.bubaci.unas.cz/b_cert.html >.
Diblík [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.bubaci.unas.cz/b_diblik.html>.
Dívka[online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.hrackysykora.cz/polozky/dekorace/nahled/75.jpg>.
Drápy [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://thumbs.dreamstime.com/thumb_520/12786900146Q7JdY.jpg>.
Ear [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://myctrring.com/wp-content/uploads/2009/03/ear.jpg>.
Evropa [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.kralovskydvur.cz/pictures/evropa.gif>.
Hokej [online]. [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://hokej.zlin.cz/upload.cs/c/cbd0f764-b_1-hokej-velky.jpg>.

Hroch [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.biolib.cz/IMG/GAL/36784.jpg >.
Chata [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.ubytovanivcr.net/obr/1244581631/chata14.JPG>.
Chlapec [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://nd01.jxs.cz/058/212/d6acb59387_1258532_o2.jpg >.
Klec [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.logismarket.cz/ip/troax-cz-sro-cerramiento-de-seguridad-para-el-almacenaje-307212.jpg>.
Klec2 [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://adnort.webs.com/Need/Cage02C.jpg>.
Klec3 [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.levnekrmiva.cz/images/products//5398.jpg>.
Klec4 [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://adnort.webs.com/Need/Cage02C.jpg>.
Kolo [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://blog.cernosice.cz/images/2007/10/kolo-po.JPG>.
Kopyto [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://wiki.rvp.cz/@api/deki/files/1776http://www.karnevalove-zbozi.cz/424-454-large/cert-cepice-s-rohy.jpg7/=kopyto2.jpg>.
Kostel [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://stritez.evangnet.cz/obrazky/kostel_S_1.jpg>.
Lanovka [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSGX8_MwdMaixkGSyIlOQtu_VrYXJTyxRMsdCUSoO_9Lv_N7H2N&t=1>.
Letadlo [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://clanky.iobchody.com/wp-content/uploads/2007/02/letadlo.jpg>.
Lev [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://nd03.jxs.cz/886/121/edfbfbd7bd_61747351_o2.jpg>.
Lyžování [online]. [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://i.idnes.cz/09/023/gal/TOM295cc8_20C_arber.jpg>.

Metro [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://realit.cz/files/imagecache/dust_filerenderer_big/files/upload/story_online/metro_499319783c.jpg>.
Motorka [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.zavolantem.cz/data/fotky/2009/05/03/Motorka.jpg>.
Noha [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.rostaci.cz/files/11.jpg?0 >.
Opice [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.cestopisy.net/images/asie/sri_lanka/opice.jpg>.
Panelový dům [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.kralovska.cz/data/xinha-img/panelovy_dum_sumvald.jpg>.
Papoušek [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: < http://www.skupina-pan.wz.cz/fotky/15.jpg>.
Pastelka [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.pastelkaagentura.cz/pictures/LOGO.gif
Pes [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://janoch.borec.cz/omal_2/6_pes.jpg>.
Plavání [online]. [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.petiboj.cz/wp-content/myfotos/foto-k-disciplinam-mp/plavani%203.JPG>.
Radnice [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://2.bp.blogspot.com/_W9CWVfOiCKo/S9ISGsyXiHI/AAAAAAAAAQ8/PuV-f_m2T8A/s1600/radnice.jpg>.
Rodinný dům [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.dvere-okna-plastova-hlinikova.cz/images/reference/rodinny-dum8-big.jpg>.
Ruka s tužkou [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.mchcb.org/uploads/images/ilustracni_obrazky/ruka_s_tuzkou.jpg>.
Rytíř [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.papercraft.cz/shops/8392/images-goods/rytir.jpg>.
Řadový dům [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://i.idnes.cz/09/023/gal/WEB2951d0_Kopie_02.jpg>.
Slon [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu: <http://www.zlutejslon.cz/images/namalujte_slon_gulab.jpg>.

Squash [online]. [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.relaxlafabrique.cz/fitness-files/squash-centrum-01.jpg>.
Tenis [online]. [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.celadna.eu/UserFiles/Image/Tenis%20Celadna.jpg>.
Tramvaj [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.ceskemody.cz/img/tramvaj_orig.jpg>.
Tygr [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://radovan.bloger.cz/obrazky/radovan.bloger.cz//linki-obrazky/lezici-tygr.jpg>.
Tykadla [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://img.srovnanicen.cz/tykadla-vosa/634340372/>.
Ústa [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.supercoloring.com/wp-content/main/2009_07/lips-coloring-page.jpg>.
Vlak [online]. [cit. 17. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://img.aktualne.centrum.cz/163/6/1630655-vlak-810.jpg>.
Vlasy [online]. [cit. 14. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://wiki.rvp.cz/@api/deki/files/17917/=vlasy.jpg>.
Výběh [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.pragueout.cz/UserFiles/zoo-lesna.jpg>.
Výběh2 [online]. [cit. 18. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://nd04.jxs.cz/736/318/b2443d97e8_69178581_o2.jpg>.
Zákaz inline bruslení [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.b2bpartner.cz/ImageTarget/WF00037/2091869_small.jpg>.
Zákaz kouření [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.dinarin.cz/fph/media.nsf/v/D66A16DDCDA74988C12575E6001A84C6/$
file/stop_koureni>.
Zákaz vstupu se psy [online]. [cit. 19. 3. 2011]. Dostupné na Internetu:
<http://www.safetyshop.cz/data/products/01485_d3j6ztfr.gif >.